

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemani:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v prtljiču levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 55.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflova ulica št. 5, telefon št. 55.

Kdo bo tako nesrečen?

Balkanska politika avstrijske diplomacije ima poleg dolgega števila neuspehov pokazati tudi en uspeh: velesile so sklenile, da mora postati Albanija samostojna država. Italija je dosegla, da južna albanska meja ne bo tako daleč odmaknjena, kakor je hotela Grška, Avstrija pa je dosegla, da je morala Srbija zapustiti Drač, Črna gora pa Skader.

Albanija je ustanovljena in danes se začeli nemiri in spletke. Albanska provizorična vlada je brez moči in brez sredstev ter nima v celoti Albaniji nobene veljave. Člani te vlade so pravzaprav sami politični klativitezi, sami aventurjerji, ki iščejo samo svojo lastno korist. Eno roko ponujajo Avstriji, drugo ponujajo Italiji, od ene in druge strani prejema denar in delajo za denar najlepše obljube, a to je tudi vse, kar so v stanu storiti. V deželi sami divja največja anarhija; še pod turškimi režimom ni bilo tako, kakor je sedaj. Provizorične vlade neče nihče pripoznati; rod se dviga zoper rod in starodavno nasprotje med mohamedanci in katoliki se je poostriilo do skrajnosti. Vines tečejo prizadevanja Italije in Avstrije, kdo pridobi večji vpliv in kaže se, da deluje Italija dosti uspešneje, kakor Avstrija.

Za prihodnji mesec napovedujejo sedaj, da bodo velesile izbrale Albaniji vladarja. Ali bo Albanija konstitucionalna ali absolutna država, kaka bo njena notranja uredba itd., vse to stopa popolnoma v ozadje, veliko vprašanje je samo, kdo postane vladar albanski. Lahka rešitev tega vprašanja pač ne bo, kajti pri priliki bodo trčili nasprotujoči si interesi z vsilo in nihče ne more vedeti, kako se bo stvar končala. Na londonski konferenci so se velesile združile na načelo, da bodi Albanija nevtralna država pod nadzorstvom velesil. Naravno bi torej bilo, da bi postal vladar mož, ki bo znal varovati neodvisnost Albanije od vseh vplivov. Seveda se Avstrija s tem ne bo zadovoljila, vsaj zlepa ne, in takisto tudi ne Italija. Avstrija

bi rada imela v Albaniji vladarja, ki bi se čim bolj držal Dunaja, Italija bi zopet rada imela vladarja, ki bi poslušal Rim. Če pravično pretehtamo argumente, moramo priznati, da je naposled dunajsko stališče opravičeno.

Za avstrijsko postopanje glede Albanije je bilo merodajno naziranje, da vzhodna obal Jadranskega morja ne sme priti v tuje roke in pod tuj vpliv. Ker ima Italija vso zapadno obal v rokah, je hotela Avstrija, da naj ostane vzhodna obal, če že ne pride v njeno posest, pa vsaj pod njenim vplivom. Že sedaj je očividno, da se avstrijski načrti niso uresničili. Grška je na jugu Albanije razširila svoje meje in dobila v svojo oblast vsaj en del tistega obrežja, ki je bil pod turškim gospodstvom za Avstrijo nekako nevtralen; Srbija in Črna gora sta dobili skupno mejo in tako je Srbom pravzaprav odprt dostop do obrežja na Jadranskem morju, ne glede na to, da jim je zagotovljena popolnoma svobodna železniška zveza s kakim albanskim pristanom; končno pa je tudi albansko obrežje samo izgubilo svoj prejšnji značaj in je postalo odprto tujim vplivom. — Lahko se reče: pred balkansko vojno je Avstrija obvladala vso vzhodno jadransko obal doli do grške meje, zdaj je pa ta vpliv pretrgan in je avstrijski vpliv v nevarni meri omejen.

Kaj čuda, da se trudi dunajska diplomacija na vse načine, da bi si zagotovila na Albanijo pretežni vpliv in da posveča zlasti določitvi bodočega albanskega vladarja največjo pozornost. Kdo bo vladar, kdo bo tako nesrečen, da bo zavzel tako nezanesljiv prestol, to je še docela negotovo. Slišati je bilo že različna imena, a o vseh so govornice zopet utihnile in čim bolj se bliža čas, ko bo izbrati vladarja Albancem, tem manj je slišati o kandidatih.

Za Avstrijo je izvolitev albanskega vladarja naravnost odločilnega pomena, zakaj če ne prodre s kandidatom, čigar oseba bo garancija za upoštevanje avstrijskih zahtev, potem je bil zaman ves trud in so bile zaman vse ogromne žrtve, ki jih je doprinesla za ustanovitev samostojne Albanije.

Pa naj postane albanski vladar kdorkoli, mirnega življenja ne bo imel. Nasprotni interesi raznih držav bodo butali ob njegov prestol, borba med različnimi vplivi bo huda in bo tudi trajna, ker se ne da premestiti,

kar loči različna stališča držav, povrhu pa bodo še domači razpori med posameznimi rodovi in različnimi konfesionalnimi tabori onemogočali notranjo konsolidacijo nove države.

Kdo bo tako nesrečen, da postane albanski vladar, je ob uri še popolnoma neodločeno, a vesel ne bo mogel biti svoje izvolitve, naj zavzame albanski prestol kdorkoli.

Važen nemški glas o sklicanju štajerskega dežel. zbora.

V Celju, 10. avgusta.

Glasilno nemškonacionalne večine v štajerskem deželnem zboru, »Grazer Tagblatt«, je objavil danes prav poučen članek o raznih strujah in mnenjih v nemškem taboru glede sklicanja našega deželnega zbora. V članku se pravi med drugim:

Brezpogojni nasprotniki vsakega brzega postopanja v zadevi štajerskega deželnega zbora so klerikalci s Hagenhoferjem na čelu, ki se boje, da bi pri novih volitvah zgubili kake mandate. Brezpogojni zagovorniki hitrega pojasnenja položaja, razpusta in novih volitev so klerikalni (krščansko-socialni) disidenti z drž. poslancem vitezom pl. Pantzem na čelu, ki si upajo pribojevati nekaj staroklerikalnih mandatov in bi radi pred vsem spravili v deželni zbor svojega vodjo Pantza.

V nemškem naprednem (nacionalnem) taboru so mnenja o postopanju glede sklicanja in razpusta deželnega zbora različna. Ena skupina pravi, da bi z eventualnim septemberskim zasedanjem deželnega zbora ne bilo nikomur pomagano in hoče tedaj, da bi se z zasedanjem počakalo, dokler bi državni zbor ne rešil malega finančnega načrta in bi dežele ne dobile višjih predkazov iz sredstev, ki bi jih prinesli novi, v malem finančnem načrtu zapopadani davki. Učiteljstvo in uradništvo bo že pritiskalo na hitro rešitev malega finančnega načrta, ker bi došlo potem tudi ono do zboljšanja svojega gnotnega položaja. Ako bo imela zopet dežela več sredstev na razpolago, potem se bodo morali Slovenci odločiti, ali hočejo pri razdelitvi milijonskega preodkaza od države sodelovati ali pa to delo prepustiti samo deželnemu odboru. Druga skupina v nemškonacionalnem taboru pa pravi: Mi smo za hitro postopa-

nje, da se potem vemo ravnati. Če mislijo Slovenci decembra prenehati z obstrukcijo, potem tudi septembra ne bodo obstruirali in mi še lahko meseca septembra rešimo v deželnem zboru več manjših predlog. Ako pa Slovenci obstruirajo naprej že septembra, potem se naj deželni zbor takoj razpusti, da se čim prej skliče novi deželni zbor, v katerem bo več upa na redno delo.

Prva skupina, piše »Grazer Tagblatt« dalje, je zelo optimistična, če misli, da bo mali finančni načrt do konca meseca decembra rešen. Druga skupina pripisuje zopet Slovencem preveč logike. Kajti kdo nam je porok, da hočejo Slovenci v septembru še obstruirati, in decembru pa že delati? In kdo nam je porok, da bodo imeli Slovenci v novem deželnem zboru manj veselja do obstrukcije ko v starem? S kakimi polovičnimi izjavami nam tu ni ustrezno (oho, g. dr. Korošec, op. Nar. ur.), mi moramo imeti jasnost. In če si more kdo dobiti dovolj jasnega vpogleda v politiko štajerskih Slovencev, je to povsod enako priljubljeni namestnik Clary. Tako pridemo do sklepa: Ako upa grof Clary, da bo novi deželni zbor bolj delazmožen kot sedanji, se naj sedanjega razpusti in se razpiše nove volitve. Ako pa ne more nikdo te garancije prevzeti, potem seveda ne uvidimo, kak dobiček bi nam prinesle nove deželnozbornske volitve.

K temu pripominjamo, da je po dogodkih zadnjih dni merodajna v nemškonacionalnem taboru gori omenjena »prva skupina«, ki je za nadaljnje absolutno gospodarstvo nemškega deželnega odbora dotlej, da se bodo slovenski obstrukcionisti vsled izstradanja slovenskega dela dežele pod pritiskom volilcev brez vseh pridobitev udali. Ta taktika ugaja nemškemu staroklerikalcem, ki se boje volitev radi revolucije v lastnem taboru in ta taktika ugaja tudi večjemu delu nemškonacionalnih poslancev, ki dobro vidi, da Nemci sedaj niso na škodi — saj imajo, kakor je v prvem odstavku tako lepo naznačeno, deželni odbor čisto v rokah — in da bi nove volitve prinesle morda novi, višje deželne doklade sklepajoči deželni zbor. Godi se vse tako, kakor smo v »Slov. Narodu« že pred dvema letoma prerokovali . . .

Stališče Narodne stranke k vsemu temu je jako priprosto: mi smo

za nove volitve in za delavni deželni zbor. Pri novih volitvah moremo kvečjemu kaj pridobiti, saj se je volilstvo že do grla naveličalo škodljive in brezplodne klerikalne obstrukcije. Kako bodo klerikalci sedaj ali pozneje brez vsakih obljubljenih pridobitev šli pod kaudinsko igo in kake bo narod obračunal z njihovimi bahiško in frazersko politiko, bomo že še dovolj hitro videli in kot Slovenci bridko občutiti. Da jim teče voda v grlo, je bilo videti zadnje dni iz njihovega časopisja, ki s svojimi imenitnimi vodji vred ne ve ne kod ne kam. Sedaj, ko je reveže zapustil še pametni in previdni Robič, bo pa še slabše. Nek dobiček bomo pa spodnještajerski Slovenci iz teh kmalu res že sedmih suhih let imeli: videli bomo, kam privede politika, ki se ozira le na politične in osebne dobičke duhovščine ter njenih plačanih hlapcev in ne na zahteve in potrebe celega naroda. Če se začne s tako mogočnim in hudobnim sovražnikom boj, je treba nesebične ljubezni do stvari, preudarne odkritosti in složnega postopanja. Dr. Korošec je zapisal v »Slov. Gosp.« ošabno besedo: Mi sami in samo mi. Naj velja: prihranjena nam je s to ošabnostjo huda politična blamaža.

Dogodki na Balkanu.

Bolgarsko - turška pogajanja.

Turški delegati so na neoficijoznem posvetovanju v torek predlagali bolgarskim delegatom sledečo mejo: Enos, ob reki Marici do Keleti-Burgasa, od tod proti zahodu do Samane, vzhodno od Ortakeja, tako da bi Ortakej ostal bolgarski, nato severovzhodno do Mustafe Paše, ali do neke točke med Mustafa Pašo in Katikejem, končno skoraj v ravni črti proti vzhodu do neke še ne določene točke ob Črnem morju, tako da bi ostal Lozengrad turški, Malko Trnovo pa bi pripadlo Bolgarski. Največja nasprotstva obstojajo še zaradi Dimotike.

Kako daleč so uspela pogajanja, se ne da reči, ker so sedaj tudi prej gostobesedni bolgarski delegati utihnili. Toliko pa je baje razodel general Savov nekemu poročevalcu, da vprašanje Gumuldžine ne bo motilo pogajanj, ker so bolgarske čete za časa vojne najmanj pogosto prišle v te kraje. Izjavil pa je nadalje, da so pogajanja delegatov že skoraj kon-

LISTEK.

Onkraj črnožolnih mejnikov.

(Koniec.)

Menda onkraj Oderberga sem se zbudil; dež, naš ljubljanski permanentni avstrijski poletni dež, je pljuskal ob šipe, skozi katere se je v nočni tmini bolj slutilo nego videlo žalostno, razmočeno, zapuščeno ravno. Parkrat se je kupej od zunaj razsvetlil po nebroju električnih obločnic, ki so bile razsežne in gosto posejane po bogvekakih industrijskih podjetjih, izgledajočih ponoči, kakor cela mesta. Cele vrste obločnic so vodile od raznih stavb po občvirnih travnikih bogvekam. Morda petrolej? Ne vem.

Zarko sonce je sijalo zjutraj, ko smo vozili po brezkončnih poljskih ravninah. Še par postaj in bili smo na Granici! Tako se nazivlje mejna postaja proti Rusiji. Torej zdaj smo v Rusiji! Uslužbenci in činovniki s tipično furažko na glavi hodijo, obuti v škornje, med tiri za svojimi opravi in vlak se počasi pomika do kolodvora. Na verandi kolodvora stoji 30 do 40 nosačev, vsi skoro enako oblečeni. Na glavi črna čepica, kakor jo nosi skoro vsak ruski in poljski delavec in ki je

vojaški furažki podobna, le ne tako širokega ploščka, temno suknjo ali platneno rusko prepasano srajco in široke temne hlače v škornjih. Vsak ima od prsi doli bel, ob boku okrog života privezan predpasnik. Carinska revizija! Bogvedi, ali je to nekaj hudega? Po nemških pripovedovanjih o Rusiji bi človek mislil, da mora biti to kaj groznega in da lahko koga tam kar od prtljage proč v Sibirijo pošljejo ali si vsaj boljše stvari iz kovčkov »za spomin« obdrže. Nosači so se zakadili v vagone in vsak je vzel prtljago kakega potnika; sledili smo jim skozi peron, na desno in levo naše procesije so stali nekateri ruski žandarji, lepi, veliki ljudje, s platnenimi, ob kraju vratu zapetimi khaki - bluzami in rdečimi našitki ter sabljo obešeno na jermenu od desne rame na levi bok. Oddali smo svoje potne dokumente, ki so morali biti že v Avstriji vidirani po ruskem konzulatu (v Trstu) in v katerih je moralo biti vpisano tudi veroizpovedanje, slednje radi židov, ki se jih branijo z vsemi štirimi. Prtljaga je stala v štirikotu na dolgih podstavkih v veliki dvorani, uradniki so stali v prostem prostoru na sredi in so pregledovali najprvo prtljago dam. Na to vlnudnost strogo gledajo. Pri mizi v kotu je par uradnikov pregledovalo potne liste in pregledane oddajalo onim ki so vr-

šili revizijo. Ti so klicali imena in vsakdo je malo odprl svoje kovčke. Površno je pokukal nižji uradnik vanje in prilepil revizijsko znamko na pokrov. Vsakdo je dobil rdeč listek, da je opravljen, in nosač je stvari zopet pobral ter jih odnesel pri drugih vratih nazaj v vlak. Pri vratih se je oddalo rdeči listek mogočnemu garadavju (žandarju). Vsa revizija — in potnikov je bilo mnogo — je trajala ¾ ure. Nastop uradnikov je bil miren in zelo ljubeziiv. Takoj sem dobil vtis, da so Rusi tisočkrat prijetnejši ljudje, nego Avstrijci vseh vrst. Sploh pa nisem na celem potu imel nobene neprilike z uradi, le ko sem se zopet vrnil v našo preljubo Avstrijo, je bilo prvo, da mi je neki železniški mogotec — menda XI. činovnega razreda — hotel zabraniti to, da bi svoje kovčke, ki se je bil 5 tednov mirno prevažal skozi pol Evrope z mano v kupeju, vzel seboj v voz, češ, da je prevelik in mora v voz za prtljago. Jaz sem pa smehljaje menil, da so le avstrijski vagoni premahni in da se je ta kovček vozil z mano dotlej po Avstriji, Rusiji, Finski, Švedski in Nemčiji, brez neprilik, ergo se bo tudi še zadnji dan z mano skupaj vozil, — in zagrabil sem ga sam (ker si nosač samedga trepeta pred mogočnim godpomom tega ni upal storiti) in ga odnesel bred nosom onega šikanerja v

svoj oddel. Na Granici sem tudi svojo uro uredil na varšavski čas. Bilo je dne 11. julija 1913, ko nas je tuleča ruska lokomotiva popeljala v brezkončne poljane ruske Poljske. Vse je bilo izpremenjeno, ko smo zapustili Avstrijo: stavbe so drugačne, leseni objekti pisano pobarvani, ljudje so drugače oblečeni in moja žena se ne more prečuditi, kako da morejo ljudje razumeti oglate cirilske napise na vagonih, uradih in podjetjih. Lokomotiva na Ruskem ne žvižgajo, temveč imajo sireno, ki tuli, kakor na parniku. So pa med njimi sopranistinje, altistinje in tudi basistinje.

Kakor znano, imajo ruske železnice širji tir, nego druge. Do Varšave pa je spelman še tir avstrijske srajave, tako da nam na Granici ni bilo treba menjati voza.

Čas je hitro potekel, kajti v taki čisto novi okolici človeka vse zanima.

Proti Čenstohovi smo že izdaleč zagledali slavni Pavlanski katoliški samostan, ki ga je širom sveta kompromitirala »pobožna« svojat pod vodstvom patra Mačoha. Stoji na nizkem gričku sredi mesta, prava impozantna božjapot. Po Poljski ravni vidiš vsepovsodi velikanske tvornice, zdelo se mi je, da jih je mnogo za cement. Včasih se za talnim valom na horizontu vidi samo

dolgo vrsto dimov iz tvorniških dimnikov, da se ti zdi, kakor bi se preko morja bližala mornarica v bojnih vrsti. Poleg tovaren so karakteristične mnoge iz rdeče opeke v gotškem slogu zidane katoliške cerkve. Skoro vse izgledajo čisto nove; ta nek majhen zvonic jim moli iz srede strešnega slemena, kakor bi zataknil ošpičen svinčnik v streho. Da bi bila ravno gotika poljski slog, doslej nisem vedel. Morda jo porablja le zato, ker je gotovo najmanj podobna staro - novgorodskemu slogu ruskih pravoslavni cerkev. Torej nem, a daleč viden protest zopet podjarmljenost.

Na ravni se pasu velike črede slabih krav, sivih ali črnih, in ogromne jate gosi. Vode je vsepovsodi zadosti. Poredkoma zapaziš nad vse borno, skoro v tla vrto poljsko vas s slamnatimi strehami; koče vse lesene, razdrapane, kakor bi jih bilo ljudstvo že pred leti zapustilo. Žito na poljih je nizko, slabo obdelano; ajda je že v cvetu.

Solnce je sijalo čedalje mižaveje, na raznih koncih neskončnega obzorja so se pojavljale od časa do časa plohe, ki nas pa niso dosegale. A ko smo dospeli v Varšavo, je zopet lilo in vse je bilo mokro in umazano, ko smo stopili iz kolodvora na vegasti tlak med čakajoče izvoščke.

Dr. M. Zarnik.

čana in da se morejo za par dni zavleči samo zaradi nekaterih strateških detailov.

Tudi dunajski diplomatski krogi so mnenja, da bodo pogajanja med Bolgarsko in Turčijo prav kmalu končana. Najbrže je meja že določena in gre v tem trenutku samo za neka vojaška vprašanja, od katerih je vprašanje demobilizacije turške vojske in odstranjenja na desnem bregu Marice stoječih turških čet najvažnejše.

Iz Londona se celo zairjuje, da bo mir med Bolgarsko in Turčijo najbrže že danes sklenjen. Tudi narodnostno vprašanje je baje že v principu rešeno. Turki zahtevajo versko svobodo in državljanske pravice za one Mohamedance, ki pripadajo Bolgarski, ter petletni rok, v katerem se dotični prebivalci lahko odločijo, kateri izmed obeh držav hočejo pripadati. V mejnem vprašanju so bili Bolgari baje pripravljeno priznati Turčiji 20 km širok pas okrog Odrina na desnem bregu Marice. Dimotika pa mora ostati po bolgarskih zahtevah bolgarska.

Uboji grški kralji.

Če govore kralji in cesarji, jim navadno spišejo v ministrstvih govore. Samo nemški cesar ima privilegij, da sme govoriti kar hoče, kadar ne gre za važne državne zadeve, to pa samo zato, da se pomnoži nemška literatura s humorističnim gradivom. Sedaj ga je hotel posnemati še grški kralj Konstantin, pa je slabo naletel. Še celo Venizelosu je zagretil počitnice, tako da bo te dni prišel v Atene in skušal popraviti, kar je kralj pokvaril. Komaj so bile besede pri nemški pojedini izgovorjene, že je nastal velikanski vrišč po celi Grški. Brzojavke so švigale sem in tja in samo obsojanje nastopa grškega kralja je bilo v njih. V Parizu je sprejel zunanji minister Pichon grškega poslanika Romanonesa. Kralj Konstantin pa sedi v Berlinu in se kuja.

Nemški konzul Schlieben v Belgradu.

Iz Berlina poročajo o zadevi nemškega konzula Schliebna v Belgradu: Konzul ni nikdar prikrival svojo izraženo protivnost proti avstro-ogrski politiki napram Srbiji. Vedno je odkrito priznaval, da se mora nemška politika v balkanskih vprašanjih rešiti avstrijskih vplivov in hoditi svoja pota. Tudi je vedno delal v tem smislu. Schlieben je bil tudi vedno v stiku s srbskimi politikami, kar je zlasti nemilo dirnilo obojestronega zastopnika nemške politike, poslanika dr. pl. Griesingerja. Med balkansko vojno je dosegel Srbom prijazno delovanje nemškega konzula svoj višek ter je dalo povod, da je nemški poslanik osebno posegel vmes. Na tem dejstvu pač sloni že delj časa ventilirani namen odpoklicati nemškega konzula Schliebna.

Mi seveda nimamo prav ničesar proti temu, če hoče nemška politika tudi enkrat streljati kozle sebi v škodo in dati brco vsestransko porabnemu konzulu, ki slučajno ni kak ritter, von ali baron. Do sedaj je bilo tako postopanje v navadi samo v Avstriji, če pa se hoče Nemčija od nas učiti, habeat!

Srbija in Črna gora.

Nemški listi pišejo prav mnogo o nekem sporu, ki naj bi obstojal med Srbijo in Črno goro. Sporna vprašanja, oziroma nerešena vprašanja so neizogibna, sicer bi ne bilo treba zunanjih ministrov, spora pa med Srbijo in Črno goro ni. O tem nas poučuje tudi najnovejša brzojavka s Cetinja, ki pravi: **Odgoditev mejnega vprašanja med Srbijo in Črno goro je pripisovati veliki obojestranski trudnosti. Vsa tozadevna vprašanja se bodo rešila brez vsakega posredovanja med obema državama samima in tudi pozneje bodo ostali medsebojni odnosi bratski in prijateljski, kakor so bili do sedaj.** Črnogorska vlada se bo trudila na vso moč, da omogoči uspešno rešitev tega vprašanja in upa na podporo in dobro voljo Srbije.

Kakor zatrjuje neka druga brzojavka s Cetinja, tvori glavne težkoče v mejnem vprašanju med Srbijo in Črno goro dejstvo, da zahteva Srbija kot kompenzacijo za prepustitev večjih pokrajin, da odstopi Črna gora Srbiji pristanišče Bar za gotovo vrsto let proti primerni odškodnini. Črna gora je morala to ponudbo do sedaj odklanjati, ker je zgradbo pristanišča Bar oddala v najem že italijanskim koncesionarjem, s katerimi pa se do sedaj še ni posrečilo podreti pogodbe.

Grki v Albaniji.

Glasmom poročila »Albanske korrespondence« iz Janine delajo Grki velikansko propagando proti Italiji. Vsled tega je prišlo v zadnjem času ponovno do protitalijanskih demonstracij. Vsled tozadevnega protesta italijanske vlade sta obiskala grški sodni predstojnik in poveljnik grških čet v Janini italijanskega konzula ter mu izrazila svoje obžalovanje zaradi demonstracij. Na konzulovo željo je bil poveljnik policije v Janini, ki demonstracij ni preprečil, kaznovan. V Prevezi se je vršil grški shod, ki je protestiral proti temu, da sodelujeta italijanski delegat Labia in avstro-ogrski delegat Bilinski pri določitvi albanske meje. Avstro-ogrski in italijanski konzulat sta bila vojaško zastražena.

Avstrijska vojna mornarica.

Mornariški proračun, ki ga bo vlada predložila delegacijam, bo obsegal samo čas od 1. januarja do 30. junija, ker obstoja namen preložiti računsko obdobje na termin od 1. julija do 30. junija. Baje olajšuje tako postopanje izdelanje proračunov. Na podlagi novega brambnega zakona naj se od leta 1914. naprej letni rekrutni kontingent vojne mornarice zviša, tako da doseže število moštva v prihodnjih 4 letih 27.000 mož. Z ozirom na aviatično službo se ustanovi nov oddelek, takozvana mornariška letalna specialiteta, ki naj bi štela do leta 1915. že 10 častnikov in 15 mož. Na Reki je glasom lanskoletnih sklepov naročila mornariška uprava 16 torpednih čolnov za odprto morje po 250 ton, tako da bo takih torpednih čolnov 24, vseh malih torpednih enot pa 48. Nove torpedovke za odprto morje dobe stroje po 5000 konjskih sil in imajo hitrost 29 do 29 $\frac{1}{4}$ morskih milj. Oborožene so z dvema cevma za lansiranje torpedov in s tremi brzostrelnimi topovi kalibra 7 cm. Za donavsko flotilo na donavskih otokih pri Novem Sadu določeno pristanišče začno graditi spomladi 1914.

Novo zvišanje rekrutnega kontingenta.

Budimpeštanski poročevalec »Neues Wiener Tagblatt« je izvedel baje iz zelo zanesljivega vira glede zvišanja rekrutnega kontingenta sledeče:

Vprašanje zvišanja rekrutnega kontingenta ni prišlo čez stadij predpogajanj. Obe vladi vesta, da namestila vojna uprava na podlagi izkušnji ki jih bodo zbrali tekom prvega leta zvišanja kontingenta, priti z novimi večjimi zahtevami, ki so iz ozirov na pripravljenost vojske in na popolno izgradbo brambne reforme popolnoma upravičena (?). Kolike bodo te zahteve, o tem obstoja več kombinacij, resnici na ljubo pa je treba konstatirati, da danes te zahteve v številkah še niso določene. V tem trenutku se vrše samo interne vojaške razprave med vojnim ministrom in obema domobranskima ministroma. Tudi ko je bil honvedski minister baron Hazai na Dunaju, so se vršila taka pogajanja. Šele če bodo ta pogajanja končana, bo najbrže predložilo vojno ministrom obema vladama svoje zvišane zahteve in naloga obeh kabinetov bo, da označita svoje stališče napram tem željam. V poučenih ogrskih krogih mislijo, da se to ne bo zgodilo pred koncem septembra. V naravi stvari je, da se bosta oba kabineta bavila ločeno s temi vprašanji, gotovo pa bo prišlo že prej do razgovora med obema ministrskima predsednikoma, svoje stališče pa bosta oba kabineta kljub temu označila popolnoma ločeno. Tudi skupni ministrski svet se more baviti s tem vprašanjem, če pride na razgovor, samo akademično in ne more definitivno sklepati. Več niti merodajni krogi ne vedo.

Češko-nemška upravna pogajanja.

»Prager Tagblatt« poroča: Nova češko-nemška upravna pogajanja se naj prično koncem septembra ali začetkom oktobra. Namesto cesarjevega namestnika kneza Thuna naj prevzame ministrski predsednik grof Stürgkh vodstvo pogajanj osebno kot predsednik. Njemu na strani naj stojita notranji minister in cesarski namestnik. Sedaj se razmotriva, da bi vlada povabila zastopnike obeh strank, da naj formulirajo svoje zahteve. Ti zahtevki obeh strank naj tvorijo nato podlago za nadaljna pogajanja. Vlada bo omejila svoje delovanje zlasti na to, da bo stavila v spornih vprašanjih kompromisne predloge. Posebne težkoče dela per-

sonalno vprašanje in vlada misli, da bi ne bilo dobro, pritegniti samo državne poslance. Časovno se pogajanja ne bodo omejila in se bodo nadaljevala, če treba, tudi med zasedanjem državnega zbora.

Danes imajo češki državnozbornski poslanci svojo plenarno sejo. Češka agrarna stranka je ob tej priliki oficijozno naznanila, da bo zastopala stališče, da se morajo zavzeti češki poslanci v državnem zboru za čim prejšnji razpis novih volitev v češki deželni zbor in za njega sklicanje. Nadalje bodo zahtevali češki agrarci, da dajo češki državni poslanci v tozadevni objavi vladi jasno razumevanje, da češki poslanci ne bodo pristupili, da vlada za ceno novih pravih pogajanj ugodi nemškimi zahtevam. Sicer pa je stranka vedno za pravičen narodnostni mir z Nemci. Češki radikali zavzemajo napram novim pravih pogajanjem tudi sedaj odklanjajoče stališče in izjavljajo, da morajo bojevati Čehi najhujši boj proti takim pogajanjem, dokler vodi sedanja vlada ta pogajanja in dokler obstoja na Češkem komisarijat.

Hrvatska.

Hrvaški krščanski socialci in pripadniki barona Raucha zasledujejo z največjim interesom vesti o skorajšnjem odstopu zunanega ministra Berchtolda. V teh krogih hočejo vedeti, da bi se v tem slučaju hrvaška kriza popolnoma drugače rešila, kakor se danes vidi. Rauchova skupina bi se v tem slučaju pretvorila v stranko.

Odkar se je komisar Skerlec preselil iz bolnišnice v bansko palačo, se pogajanja s hrvaškimi politikami zopet pridno nadaljujejo. Zlasti s hrvaško-srbsko koalicijo je baron Skerlec neprestano v stiku, kar je dalo povod vestem, da je že prišlo do sporazuma. V resnici pa se pogajanja še vedno nadaljujejo, dasiravno se zdi, da bodo kmalu končana. Odlučilna je bila konferenca eksekutivnega odbora koalicije, ki je v splošnem odobrila dosedanje korake voditeljev.

Kakor se zatrjuje bo odpotoval baron Skerlec že te dni, morda še tekom tega tedna, če mu bo z ozirom na stanje njegove rane mogoče, v Budimpešto, da poroča ogrskemu ministrskemu predsedniku o svojih dosedanjih pogajanjih s koalicijo. V Zagrebu so prepričani, da bo ministrski predsednik sprejel predloge koalicije z nekaterimi izpremembami in da bo predmet njegove prihajajoče konference odprava komisarijata in imenovanje barona Skerleca za hrvaškega bana. Novi ban Skerlec bi nato takoj razpisal saborske volitve. Baje naj se to zgodi že 18. ali 25. t. m.

Dne 20. septembra t. l.

se vrši

po celem Spodnještajerskem

VI. „Narodna zbirka“.

Štajersko.

Razpisano je na enorazredni ljudski šoli v Resniku, drugi plačilni razred, mesto učitelja in šolskega vodje; prošnje do 26. septembra.

Deklamacijski večer v Mariboru se ne vrši v ponedeljek, dne 14. septembra, temveč v sredo, dne 24. septembra. Prireditelja ga gg. Milan Skrbinšek, režiser in igralec, in Josip Šest, igralec, v odnotnem »Narodnem domu«.

Glavni zbor narodne stranke in »oktobrsko slavje« Zveze narodnih društev se vršita na nedeljo, dne 5. oktobra v Celju. Strankine prijateljke in zaupnike pozivamo, da prično že sedaj skrbeči za častno udeležbo in da ne prirejajo narodna društva na to nedeljo nobenih veselic ali gledaliških predstav. Nujno potrebno je, da so na glavnem zboru narodne stranke zastopani vsi spodnještajerski okraj in občine, osebno one, ki so v narodnih rokah. Nujno potrebno je, da se zberejo ta dan v Celju vsi narodni politični in kulturni delavci, da pregledamo svoje bogato letošnje delo in se pripravimo za novega. Geslo naj bo: **iz vsake občine vsaj en mož dne 5. oktobra v Celje!** In vi, naši narodni trgi, prvačite s prav obilo udeležbo. »Oktobrsko slavje« Zveze narodnih društev se bo pa vršilo v istem velikem obsegu kot lani. Priprave se že vrše.

V Hraštniku se je na posredovanje deželnega živinorejskega nadzornika Jelovška ustanovila bikorejska zadruga za nakup in skupno rejo plemenskih bikov murpoljske pasme. Načelnik je g. Martin Gričar. K zadrugi je doslej pristopilo 20 članov.

V Rečic ob Savinji se je na posredovanje deželnega živinorejskega nadzornika Jelovška ustanovila bikorejska zadruga za gojenje marijadvorske pasme. K zadrugi je doslej pristopilo 19 članov. Načelnik je g. A. Turnšek ml.

V Hajdinu pri Ptujju so si klerikalci postavili »društveni dom« in ga dne 14. septembra otvorili. Hajdinski župnik bo pri blagoslovljenju tega doma gotovo istotako navdušeno govoril, ko pri blagoslovljenju nemškutarske šole na Bregu. Naši velečastitoli so za vsako drugo stvar na razpolago, samo za kako resnično narodno nikoli.

Središče. Tukajšnji Sokol priredi koncem tega, oziroma začetkom prihodnjega meseca vinsko trgatavo. Vsa druga okoliška društva opozarjamo na to prireditavo. — Nazdar.

Kozje. Kozjanska podružnica Ciril-Metodove družbe priredi v nedeljo, dne 14. septembra t. l. ob 3. popoldne v prostorih gostilne Pirh v Kozjem veliko ljudsko veselico. Na sporedu je najprej znana priljubljena trodejanka »Pri belem konjičku«, pri kateri sodelujeta tudi dva člana brežiškega dramatičnega odseka, za tem prosta zabava, cvetlični sejem, ples, konfeti itd. Ker kozjanska podružnica Ciril-Metodove družbe že več let ni priredila nobene veselice, je pričakovati obilne udeležbe, posebno iz sosednih krajev, pred vsem iz St. Petra, Podsvrede, Pilštajna, Podčetrtna, Buč itd.

Drobne novice. Neznana zver v Labodskih planinah. V Labodskih planinah, zlasti ob štajersko-koroški meji zapadno od Voitsberga, se klati že celo poletje neznana zver, ki je po planinskih pašnikih podavila že več stotin ovac, telic in krav. Vse dosedanje zasledovanje te neznane zveri je bilo brezuspešno. Kakor pravkar piše inženir Hansmann v graških listih, gre po vseh znamenjih za kakega leoparda ali jaguarja z mladičem. Deželna vlada je poslala okrajnega komisarja dr. Hofferja v planine, da organizira lov na to škodljivo žival in reši prebivalce velikega strahu. »Grazzer Tagblatt« priobčuje dopis trgovca Schoberja v Marnbergu, ki poroča, da se je pojavila neka neznana zver tudi v tamošnji okolici: o kakih škodi ni slišati. — Iz Ponikve in Dramej poročajo, da je obgrizel stekel pes, ki se je priklatil iz Krapine na Hrvaškem, več oseb. Neko devetletno deklico Goršek in pa kmeta Selška so poslali v Pasturejev zavod na Dunaj. — Iz Gradca. Deželni odbor je imenoval deželnega stavbnega risarja Antona pl. Maitija za stavbnege asistenta.

Teroristi. Z Murskega polja grozi v »Slovincu« odlični somišljenik-klerikalne stranke (znani nemško-slovenski župnik Weixl?) »redkim prleškimi liberalcem«, da jim bodo že pokazali, kdo ima v ljutomerskem okraju moč. Groze pa zato, ker smo v »Slovenskem Narodu« trpko in upravičeno grajali, da se je na grad zahrbtno način vrglo od klerikalne strani gosp. Misja iz okrajnega zastopa. Tega nam ne bo nihče oporekal, da je bil gosp. Misja eden izmed najboljših mož slovenske večine, ki je v okrajnem zastopu dolga leta delal v prid slovenskemu narodu in ki pozna tako dobro razmere v ljutomerskem okraju, kot ne kmalu kdo drugi. Zato so mu sedaj dali klerikalci vsled šuntanja od znanega križevskega, v okraj pritepenega hujskača — brco. Zavedali so se sami hudobije in škodljivosti svojega postopanja, zato so nastopili zahrbtno, kakor smo v »Slovenskem Narodu« z dne 6. septembra razložili. V odgovor se nam v »Slovincu« grozi. Tako napravi vsak nasilnež, ki se ne zna drugače zagovarjati, kakor s pestjo. Je tudi narodno in junaško, »redkim liberalcem« groziti, pred Nemci pa pasje ponižno vleči rep med noge. Fajmošter Weixl, ali bi si upal tako groziti Nemcem in nemškutarjem? Fajmošter Weixl, ali si že kdaj tako nastopil proti našim narodnim nasprotnikom? Zadnji čas je že, da se zgane ljudstvo v ljutomerskem okraju, ki je narodno in bolj pošteno, ko njegovi vodje v klerikalnem taboru, in požene Weixla med Nemce, njegove pomagače pa pošlje v politični penzijo. — A. P.

Koroško.

Zagonetna roparica. Opetovano smo poročali o zagonetni roparici, ki je delala mnogo škode med živino na paši. V okraju Volšperk se je zato zbralo v petek 50 gonjačev in 20 lovcev, med tem ko so volšperški lovci ostali lepo doma. Lovci so videli na več krajih sledove roparice, zverine same pa niso videli. Sedaj namerava neki gozdar poskusiti svojo srečo s pastmi. Zlasti nevarna je lahko roparica sedaj, ko na planinah ni več živine, tudi ljudem, če pride v dolino.

Aretiran vlomilec in razgrajac. Kakor smo že poročali začetkom junija je neki Ivan Hall, ki je 44 let star in je bil že 40 krat kaznovan, razgrajal in razbijal tako po vratih farovža v Tinjah, da se je zlomil zapah. V svoji pijanosti je nato polomil tudi ključavnico pri vходу na pokopališče in poškodoval napis na nekem grobu. Sedaj so Halla aretirali pri vltomu v neko župnišče pri Mari-boru.

Primorsko.

Tržaški namestniški odloki in Italijani. Proti znanim odlokom tržaškega namestnika, katere so sedaj priznali kljub silnemu navalu Italijanov in nekaj Nemcev, tudi vlada in vsi ostali previdni in pametni laški in nemški krogi za pravičnega in popolnoma umestnega, so začeli sedaj rogoviliti v Italijo. S tem so še bolj pokazali, zakaj gre pravzaprav Italijanom in koliko je vredno njihovo prisrčno razmerje napram Avstriji. Včeraj so sklicali laški republikanci v Milanu protestni shod, katerega so se udeležili tudi laški socialni demokrati, na katerem so z vso vehemenco napadali neke tržaškega namestnika, ki je kot zvest državljani in vester uradnik napravil to, kar je bilo v prid Avstriji in njenim državljanom, in kar bi se moralo zgoditi že davno, marveč tudi avstrijsko vlado in trozvezo. Navzočih je bilo na shodu kakih 600 oseb. Kot prvi govornik je nastopil laški poslanec Cappa. Primerjal je stališče Italijanov v Avstriji s stališčem drugih narodnosti. V splošnem ni mogel zanikati, da bi se Italijanom v Avstriji godilo slabo, zahteval je samo, da bi se Italijani v Avstriji kot italijanskemu podaniku podelilo in priznalo državljanstvo eo ipso tudi v Avstriji. Koncem govora je napadel trozvezo, ter ji zagrozil porušenje. Za njim je govoril poslanec Chiesa, ki je označil odloke tržaškega namestnika kot kršenje mednarodnega prava in delavskega programa. Dalje je zatrjeval, da imajo ravno laški republikanci pravico, da izvrše akcijo proti tem odlokom, ker so socialni demokrati, ki bi bili v to poklicani, vladna stranka. Nato sta govorila še dva Tržačana, ki živita v Milanu, in sicer en republikanec in drugi socialni demokrat. Republikanec je strastno napadel tržaško namestništvo in avstrijsko vlado, socialni demokrat pa je napadel laški irredentizem v Avstriji. Priznal je pravice in dolžnosti državljanstva, katere smejo in morajo zahtevati, odnosno jih nosijo tudi avstrijski državljani. Toda, mož je slabo naletel. Zborovalci so odobrvali irredentizem, izivali so Avstrijo in pozivali avstrijske Italijane, da se potegujejo, brez ozira na to, da so avstrijski državljani, za svoje brate Italijane. Povzročili so tak hrušč, da se je moralo zborovanje zaključiti, govornik pa je komaj odnesel pete, da ga niso linčali. Po zborovanju so napadli na cesti laški republikanci socialne demokrate. Bilo bi prišlo do krvavega poboja, da niso karabinerji razgnali republikancev. Pri tem so morali rabiti orožje in je bilo več oseb ranjenih. Zm. nejšji laški listi obsojajo ta napad in obsojajo laško vlado, češ, da igra v trozvezi, posebno pa napram Avstriji, dvojno igro.

Goriški Slovenci, čuvajte svoje domove! Nemci so pokazali svojo pravo barvo, dasi je Italijani nočejo uvideti in še sedaj niso prišli do spoznanja, da vlačijo ob Adrio najhujšega sovražnika, ki jim že sedaj kaže zobe in odjeda kruh domačinom. — Včeraj smo poročali o članku, ki ga je prinesla graška »Tagespost« in v katerem snubi Italijani v laško nemško zvezo. Že včeraj smo dokazali namen Nemcev, ki je prozoren, njihovo nasilnost in mrzlo brezobzirnost. In to je res. Že današnja »Tagespost« prinaša, seveda bolj na skritem mestu, dopis nekega goriškega Nemca, dopis, ki kaže in izraža javno nemško želje in ki je zelo značilen in posebno poučen za Slovence na Goriškem. Ta nemški dopisnik pravi: Že pred 35. leti so hoteli Slovenci izpodrinuti Nemce iz vseh državnih uradov, iz vseh zasebnih služb in to bodisi uradnike, poduradnike, ali sluge. Nadomestiti so jih hoteli Slovenci. To se jim je sedaj, kar kažejo dejstva, v veliki meri posrečilo. Nemci so skoro popolnoma pregnani in vsa mesta zasedajo napredni Slovenci. Pred 35. leti so bili v Gorici državni uradi, ki so bili zasedeni izključno od Nemcev. Danes zasedajo njihova mesta Slovenci. Nemci naj si vzamejo za vzgled Slovence in naj nastopijo z vsemi silami. Naselijo naj na Goriškem, posebno pa v mestu Gorici kolikor mogoče nemških trgovcev in obrtnikov, katere naj podpirajo z vsemi silami nemška obrambna društva in naši goriški nemški naselniki. Podpirala jih bo tudi vlada. Goriški Nemci naj jim preskrbe cene lokale in naj ku-

pujejo samo pri njih. Najmanj 30 nemških obrtnikov in trgovcev bi v Gorici, če bi se naselili sedaj, prav lahko izhajalo. Tudi naj bi se ustanovila v Gorici nemški list, katerega naj bi, če je goriških Nemcev premalo, podpirali severni Nemci. Na ta način bi se posrečilo, zavezati prodiranje Slovencev, ki postajajo vedno bolj zavedni in preprečiti uničenje Nemštva na Goriškem, ki je že toliko žrtvovalo za to, da si ustvari temelj za končno zavzetje lepe goriške dežele. — To je jasen dokaz, da hočejo Nemci ravno sedaj zastaviti vse sile, da bi prodrli na jug. Njihov namen je prozoren in njihova sredstva so nasilstvo pod plaščem prijateljstva. V tem članku napada dopisnik imenoma seveda samo Slovence, ker vabi Italijane v zvezo zavezo, pri tem pa pozabi, da ne bi oškodoval s tem, da privleče v Gorico nemške privravnice, samo Slovencev, marveč tudi Italijane, ki imajo končno vendarle še več pravic na našem lepem jugu, kot odurni in vsiljivi Nemci te branže.

Pariški vlomilci v Opatiji. Včeraj so aretirali v Opatiji letoviščarja Franca Kalmarja iz Velike Kanize in njegovo spremljevalko 17letno Marijo Horvat. Aretacija se je izvršila vsled ovadbe pariške policije. Pri aretirancih so našli mnogo dragocenosti, ki so bile ukradene pred kratkim bankirju Perquerju v Parizu. — Kalmar in njegova spremljevalka sta priznala, da sta prišla iz Pariza, taji pa tatvino.

Sankcioniran zakon. Cesar je sankcioniral zakonski načrt vodopravnega zakona, katerega je sprejel goriški deželni zbor in ki velja za obmejno grofijo Goriško in Gradišansko.

Samomor narednika. V Pulju se je ustrelil z vojaško puško narednik 6. saperskega bataljona T. Tatzl. Vzrok samomora še ni znan.

Aretacija. V Gorici so aretirali 29letnega inženirja Feliksa Fischera, doma iz Štajerskega, ker je zakrivil pri nekem industrijskem podjetju v okolici, pri katerem je bil uslužben, več goljufij.

Ponesrečen poštini avtomobil. Med vožnjo iz Zadra v Benkovac je postalo šoferju poštne avtomobila nedaleč od Benkovca nenadoma slabo. Mož je izgubil zavest in avtomobil je trčil v neko drevo in se prekucnil na to v cestni jarek. Izmed potnikov sta se poškodovala dva, šofer je ostal nepoškodovan, vendar so ga morali odpeljati v bolnišnico. Težko poškodovan pa je avtomobil.

Slovenska šola v Trzinu. Javni shod, ki ga sklicujejo podpisani na 14. dan septembra t. l. ob 2. popoldne, bo v dvorani hotela »Internationale« v svrhu posvetovanja glede ustanovitve slovenske šole. — **Slovinci, pridite polnoštevilno!** — Anton Cigoj, Miha Kruljčič in Anton Gergolet.

Črnomaljski vodovod in deželni odbor.

Nekaj odgovora g. poslancu Jarcu. (Dolge.)

Še-le meseca julija ali celo še-le avgusta meseca l. 1908, gotovo pa še-le potem ko je izdala deželna vlada to dovoljenje za uporabo Skrilskih in Klečkih studencev za ojačanje Črnomaljskega vodovoda in ko sva midva s sodrugom Klemenom imela najine načrte že popolnoma izdelane, prišel je deželni inženir gospod Zajec z gospodom glavarjem Župnikom iz Ljubljane na Blatnik, da bi še natančneje izdelal načrte glede dovoljene uporabe Skrilskih in Klečkih »Gesundbrunnen«-studencev za ojačanje Črnomaljskega vodovoda, na Blatniku pričakovali in dočkali so ju nekateri mestni očetje iz Črnomlja, ogledali so si vsi skupaj pred vsem svoje Skrilске in Klečke studence in potem tudi še naše in pri tej priliki še-le opozoril je vse te gospode z inženirjem vred gospod glavar Župnik na naše izpod Blatnika prihajajoče studence in še-le pri tej priliki so se mestni očetje Črnomaljski odločili in na tihem, brez da bi nam to naznanili, dogovorili, da naju porinejo na stran ter nam odvzamejo studence in še-le na to so deželni inženirji izdelali v vsej naglici brez vseh predpriprav prve načrte za uporabo naših studencev in jih v svoji zmedenosti in naglosti poslali na pristojno oblast, odkoder so potem šele 9. aprila 1909 po dolgem iskanju in pisarjenju prišli v roke pristojne oblasti, c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu, ki je ves ta čas reševal naših načrtov, ozir. prošnje glede naših načrtov zavleklo in zavlačevalo, nama pismeno in ustmeno zagotavljajoč seveda prednost pred vsemi drugimi načrti (vide odlok c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu od 25. maja 1909, številka 1344 in

zapisnik istega urada od 21. decembra 1908) ter naju s takimi uradnimi zagotovili, ki jih je potem z mirno krvjo zatajilo, zadrževalo do tega časa, da se je naša prošnja dež. odbora z načrti glede uporabe naših studencev, in to je bilo dne 9. aprila l. 1909; z sklepom c. kr. okrajnega glavarstva od 7. maja 1909 razpisala in vršila se je na to glede obeh, naših in dež. odbora načrtov vodopravna razprava na 15. junija 1909 na Blatniku v Črnomlju. Te številke 16. septembra 1908, 9. aprila 1909, 7. maja 1909 in 15. junija 1909 menda dovolj govori — z razsodbo od 11. avgusta 1909, številka 17744, ki je nama bila dne 27. septembra dostavljena, odbilo je c. kr. okrajno glavarstvo v Novem mestu naše načrte, katerim je prej pismeno in ustmeno pripoznalo prvenstvo, ter pripoznalo in podelilo mestni občini Črnomaljski, ozir. deželnemu odboru koncesijo glede uporabe naših studencev za ojačanje njihovega falitnega vodovoda, proti tej razsodbi pritožila sva se v postavnem roku od 14 dni ter vložila dotično pritožbo na deželno vlado dne 8. oktobra 1909 pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Novem mestu, in deželna vlada je skoraj 2 leti, čitaj dve leti zadrževala rešitev te pritožbe ter potem ko je deželni odbor odtegnil svoje dne 9. aprila 1909 vložene načrte ter z noto od 20. julija 1911 številka 12028 vložil čisto nove načrte glede naših studencev, kratkoma brez da bi vprašala naju, sprejela te nove načrte, ter razveljavila vse dosedanje postopanje in tudi najin priziv kot brezpredmeten ter nama to z dekretom c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu od 2. oktobra 1911, številka 26057 brez vsakega utemeljevanja naznanila in nama v svoji veliki milosti samo dovolila in pozvala, da se izjaviva ali ne odmakneva svojo prošnjo in svoje načrte in sicer stavilo se je na naju dotično vprašanje trikrat, menda radi velike nujnosti, če ne radi večje slovesnosti in midva sva tudi trikrat in to prvič že 25. oktobra 1911 in potem št. 1. l. decembra in 15. februarja 1912 soglasno odgovorila, da ne odneha va od najinih načrtov in na to se je nova vodopravna razprava odredila na 3. maja 1912 in brez vidnega vzroka preložila na 31. maja 1912 in končno tudi izvršila. Po končani ti razpravi, katere se midva z ozirom na nastopanje uradov osebno nisva udeležila, izdalo je c. kr. okr. glavarstvo v Novem mestu razsodbo z dne 2. januarja 1912, številka 11174 in pripoznalo koncesijo deželnemu odboru, ozir. mestni občini v Črnomlju za uporabo naših studencev po novih načrtih, našo prošnjo pa zopet odbilo. Proti tej razsodbi pritožila sva se poslušajoč se svojih postavnih pravic v postavnem roku od 14 dni na deželno vlado v Ljubljani, ki je kakor je bilo to itak po vsem za pričakovati in kar naju tudi nikakor ni presenetilo, to razsodbo c. kr. okr. glavarstva v Novem mestu popolnoma potrdilo z razsodbo od 24. avgusta 1912, številka 21406 in kakor samic od sebi razumljivo vložila sva tudi proti tej razsodbi v postavnem 14-dnevem roku priziv in pritožbo na c. kr. poljedelsko ministristvo na Dunaju in ta priziv leži do danes, torej skoraj leto dni neresen pri nekem uradu na Dunaju ali v Ljubljani ali pa v Novem mestu, saj midva s sodrugom Klemenom nimava do danes še nobene rešitve v rokah, deželni odbor, ozir. mestna občina v Črnomlju pa nam je v zvezi naši nereseni pritožbi kar odvzela naše studence ter gradi že od spomladi sem vodovod od naših studencev do obstoječega vodovoda in ga bo menda v kratkem že dogradila, kakor se mi je to zatrdilo.

(Dolge prihodnjik.)

Dnevne vesti.

+ Sokolski cvetlični dan — prepovedan! Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze je dobilo danes naslednji odlok:

C. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko.

Št. 2591/pr. Ljubljana, dne 12. sept. 1913.

»Z vlogo z dne 4. t. m. naznanilo je cenjeno predsedstvo, da priredite dne 14. t. m. splošni cvetlični dan po vsem slovenskem ozemlju in sicer po vseh mestih, trgih in vaseh, kjer obstoje sokolska društva, v korist Vaši telovadni organizaciji »Slovenski Sokolski Zvezi«.

Ker bi se tedaj imela ta v obliki »cvetličnega dneva« naineravna javna zbirka raztezati na vse od Slovencev obljudene pokrajine, torej na več upravnih okolišev, se je to naznanilo predložilo c. kr. ministristvu za notranje stvari v pristojno uradovanje in razsojo.

Navedeno c. kr. ministristvo je na to z ukazom z dne 9. septembra 1913, št. 10.225/M. J., razodlo deželnemu predsedstvu, da ni v položaju dovoliti nameravane javne zbirke, ker pri tej zbirki ne gre za take namene, zaradi katerih bi bilo upravičeno, od prebivalstva nabirati darila s tako javno prireditvijo.

O tem se obvešča cenjeno predsedstvo »Slovenske Sokolske Zveze« s pristavkom, da se v prigibu vrne kolek 2 K.

Za c. kr. deželnega predsednika:

Chorinsky I. r.

Cenjeno predsedstvo »Slovenske Sokolske Zveze«, v roke staroste gospoda dr. Oražen v Ljubljani.

Torej — sokolski cvetlični dan je prepovedan. Pred meseci sokolski zlet, zdaj cvetlični dan! To govori cele knjige. »Slovenska Sokolska Zveza« je seveda takoj storila vse primerne korake pri ministristvu, da izposluje preklic te krute prepovedi; če bodo imeli ti koraki kaj uspeha, se seveda ne more vedeti!

+ Kranjski deželni zbor. Dne 20. t. m. se začne na Dunaju interministerijalna konferenca zaradi kranjskega lovskega zakona. Leta in leta so klerikalci razsajali po deželi, da je treba napraviti nov lovski zakon in čim so prišli na krmilo, so ga tudi takoj začeli krpati. Od l. 1908. imajo klerikalci oblast v rokah, vsa ta leta že flikajo lovski zakon, pa še do danes niso nič pametnega skupaj spravili. Vsak na črt jim je ministristvo zavrglo, češ, da take skrupucane postavke vendar ne more predložiti cesarju v sankcijo. Zdj se se klerikalci zopet vrgli na lovski zakon. Za zakon sam jim seveda ni dosti, dasi se da z njim kmečko ljudstvo prav dobro za nos voditi, pač pa jim je dobro došel kot orožje zoper deželni zbor. Na spomlad, ko so zborovali vsi delazmožni dež. zbori po več tednov, takrat so klerikalci izberali pri vladi, da kranjskega dež. zbora ni sklicala. To je bilo nezasišano od vlade in dokaz njene skrajne pristranosti. Zdj bi klerikalci seveda zopet radi preprečili zborovanje dež. zbora, posebno pa hočejo preprečiti definitivno rešitev deželnega proračuna. Le ne definitivnega proračuna, za nobeno ceno ne, kvečjemu proračunski provizorij, da se deželni zbor ne bi mogel baviti s prezanimivimi posamičnostimi deželnega gospodarstva. Kako dobro došla je zdaj ta interministerijalna konferenca zaradi lovskega zakona. Zopet je nekaj dni izgubljenih! Če bo vlada, kar pa ni prav verjetno, vendar le vzlic ugovorom klerikalcev sklicala dež. zbor po tej konferenci, potem zasedanje deželnega zbora že ne bo več imelo pravega pomena. Deželni glavar bi moral biti pravi šušmar, če bi ne znal zavlačevati sej plenuma in odsekov tako, da bi sploh nič ne prišlo na razpravo, kar bi večini ne bilo po volji. A kako dobro bi za tako zavlačevanje služil lovski zakon! Že danes vidimo, kam pes facio moli: Če vlada sploh skliče dež. zbor, mu bo odmerjena kolikor možno malo časa in klerikalci bodo že storili kar je v njihovih močeh, da se izognejo vsem neprijetnim razpravam. Strup pa lahko vzamemo na to, da bodo z zavlačevanjem onemogocili rešitev definitivnega proračuna, torej najvažnejše zadeve, s katero se ima dež. zbor baviti. Proračun ne pride na vrsto, če bo sploh sklican dež. zbor, pač pa bomo veliko slišali o — lovskem zakonu, ki je tako hvaležno agitacijsko sredstvo, da ga že skoro šest let zavlačujejo. Za tako prikrajšanje ustavnih pravic kranjske dežele pa je odgovorna vlada in če ne skliče deželnega zbora ali če mu pušti tako malo časa, da sploh ne bo mogel priti do pravega dela, potem pače nanjo soodgovornost za to nečuvno gospodarstvo, ki je uganjajo klerikalci.

+ Avstrijska statistika. Na Dunaju se vrši mednarodni statistični kongres, katerega je udeležil tudi nadvojvoda Leopold Salvator. Nadvojvoda je v svojem pozdravu poudarjal, da so se zborovalci zbrali v državi, kjer statistiko že od nekdaj kar najmarljivejše goje. Statistika je baje važen del v organizmu avstrijske uprave, ki statistiko čim delj tem bolj potrebuje. Priznavamo, da nam je razumevanje nadvojvode za veliki pomen statistike zelo simpatično. Nočemo dvomiti o najboljših name-nih visokega dostojanstvenika, vendar pa se nam zdi, da ni dobro informiran o tem, kako se v Avstriji pravzaprav dela uradna statistika. Gospodarska statistika avstrijska ni mnogo vredna, narodnostna pa je naravnost nestvor. Parlament je skušal odpraviti vsaj največje napake in je vsled tega v resoluciji pozval vlado, naj bi se leta 1910. statistika izvedla ne na podlagi mogle-

nega in prožnega pojma občevalnega jezika — temveč na podlagi materne jezika. Osrednji statistični urad pa ni respektiral te želje državnega zbora in je ukazal, naj se ljudsko štetje zopet izvede na podlagi občevalnega jezika. Ne bomo ponavljali, kaj se vse da pod ta pojem stisniti. Spominjamo se le onih nasilstev, ki so jih izvrševali razni uradi, predvsem avtonomni in pa zloglasni števni komisariji. Omenjamo ljudsko štetje v naših obmejnih krajih, kjer je izginilo nad stotisoč Slovencev, kjer so izginile kar cele slovenske vasi ter se pod čarovniško roko števnih komisarijev izpremenile v — nemške ali italijanske. Vsled tega se nam dozdeva, da se v Avstriji delegati tujih držav ne bodo mnogo naučili v statistiki — edinole, če imajo namen, »korigirati« faktične razmere v svoji državi tako, kakor se to prakticira v Avstriji. Toda tega bi vendar noben narod na svetu ne trpel.

— **Državna imenovanja na Ciril-Metodovih solah.** Naučno ministristvo je podržavilo s 1. septembrom t. l. na Ciril-Metodovih solah v Trstu zopet dve učiteljici in enega učitelja ter imenovalo po službenih letih Mileno Rohrmannovo, Vido Kersnikovo in Valentina Katnika učiteljem v XI. čin. razredu. — V X. čin. razred so pomaknjeni učitelji XI. čin. razreda na Ciril-Metodovih solah v Trstu: Avguštin Waschte, Ema Zamejčeva, Roza Golijeva in Fran Marinček ter Fran Garvas v Krminu.

— **V deželnem gledališču prirediti gosp. Milan Skrbinišek v nedeljo, dne 14. t. m.,** z nekaterimi bivših članov slovenskega gledališča predstavo. Igrale se bodo tri enodejanke. Efektna tragedija »Nihilistka«, zanimiva in zabavna groteska »Maska satana« in Ebin Kristanova burka »Kdo je blažen?« Začetek ob 8. uri. Predprodaja vstopnic v trafiki gospe Češarkove v Selenburgovi ulici.

— **Poroka.** Jutri se poročijo gosp. Viljem Zirkelbach, šolski vodja, z gospico Marico Šparovec. Čestitamo!

— **Vodna vrata.** Dodatno k vesti, ki jo je prinesel »Sloven. Narod« pod gorenjim naslovom, naj omenim naknadno še jaz, da je tisto stavbo zabeležil tudi Ivan Gregorij Dolničar v svoji »Epitome chronologica...« na strani 57 tako-le: An. 1536. Monumentum rotundum ad Portam Aquensem perficitur. (Leta 1536. se zgradi okrogli stolp pri Vodnih vratih.)

Harambaša. — **Vzoren župnik.** Od nekaj že so se odlikovale ljubljanske božje hiše po svojem lepem redu, čisto in snagi. V novejšem času je pa šent-peterska jela delati neko izjemo. Nobena podružnica v kakem pozabljem gorskem zakotju se ne more ponášati s takim poblatenim tlakom, nego naša župna cerkev, dasi je pred vrati javen vodnjak na razpolago. A kaj še tlak! Njena notranjščina! Leseni altarji so grozno zanemarjeni, antependiji ob menzah obdrgnjeni, zaprašeni, nekaj bele sohe na žrtvenikih oguljene in umazane do skrajnosti, umetniške dragocene slike se luščijo in belijo vsled obilice prahu, okvirji so jim polni nesnage! Dejal bo kdo: Kakršen mežnar, taka cerkev. Pri nas bi se reklo umestnejše: Kakršen župnik, tako svetišče! Našemu fajmostru polidijo vse drugačne po glavi: razni politični shodi, agitacije, čuki, pred vsem pa posojilnica! Da bi se ubijal s skrbjo za snago in popravila v cerkvi, — to mu je deveta briga. Za vse druge reči ima na razpolago dovolj denarja, samo za strogo cerkvene stvari je vedno prazen žep. S cerkveno imovino je farski gospodar pač adaptirati dal prostore v stari šoli za »Posojilnico« in prirediti dvorano za razne shode Čukov in marinaric; v svojo komoditeto, ki mu brani, da bi šel kot nekaj njegovi predniki, celih 25 korakov iz župnišča v cerkev po cesti, si je napravil mežnarji nalašč vtrli vrata in si potlakal prehod; v zabavo si je v župnišču zgradil moderno kegljišče z luksurijsno lopo. V doglednem času namerava zidati poleg mežnije nekaj »Katoliški dom« z veliko dvorano za gledališke predstave in shode, in vrag si ga vedi, kaj še vse. Pri tem pa ni posegel morda v svoj žep; za vse te naprave se je našel drugod denar. A za pranje in restavriranje cerkvenih slik in svetniških kipov ter za snaženje svetišča, o kaj še, za to ga ni! — Mož je res vnet za slavo božje hiše in vreden hlapec Gospodov! Zato mu nosijo verne ovčice svojo volno, ne za cerkev, nego za njegovo pretirano udobnost in za druge posvetne in politične muhe. Tako se gospodari pri Sv. Petru! Cerkevna višja oblast, kje si??

Cvet in sad. Pri gospi Ivanu Čemažarju, Konjušna ulica št. 4, je na eni in isti hruški cvet in sad.

Opozorilo. Starši, ki nameravajo vpisati svoje otroke na IV. slovensko deško ljudsko šoto na Prulah, se

opozarjajo, da je za časa vpisovanja dohod k šoli dostopen in mogoče samo s Karlovske ceste preko Privozu vsled kanalizacijskih del ob Marjinem kopaljšču. Ko bodo ta dela v nekaj dnevih dokončana, bo dohod tudi s Prul.

S trga. Danes je bilo na trgu 61 košar domačih češpelj, katere so prodajali 8—12 za 2 v. Vipavskega sadja je bilo pripeljanega na trg 72 škatelj. Posebno živahno je bilo pri perutnini, kjer je bilo naprodaj 240 puranov, ki so se prodajali od 4 do 6 kron.

Kdo ve kaj? Dne 16. avgusta t. l. zvečer je odšel 15letni Rupert Milač, zaposlen pri mestni elektrarni neznanu kam iz Ljubljane. Mladenič je srednje velik, slok, temne polti, modrih oči in črnih obrvi. Mogoče je, da je odpotoval v Srbijo, ker se je tako nekdo že proti materi T. Milač v Novem mestu izrazil, izključeno pa ni, da se nju ni pripetila kaka nezgoda. Kdor bi vedel kake podatke, naj blagovoli to naznaniti c. kr. okrajnemu sodišču ali materi Reziiki Milač, Novo mesto ali pa c. kr. policijskemu ravnateljstvu v Ljubljani.

Največje strelna vaja v Evropi. Do sedaj največja strelna vaja v Evropi z ostrimi patronami se je vršila dne 4. septembra pri St. Petru na Notranjskem. Strelne vaje se je udeležilo okroglo 13.000 mož. Tarče so bile postavljene na daljavo 12.000 korakov. Navzočni so bili vojni minister Krobatin, poveljnik generalnega štaba baron Conrad, vojni inšpektor Brudermann ter korni poveljnik fcm. pl. Leithner.

Lisjakova smrt na bojnem polju. Na zadnjih vojaških vajah pri St. Petru na Krasu so ležali zadnje dopolne vojaški-lovci v zatišju za nizkim grmovjem ter počasi streljali na namišljene sovražnika. Kar se pojavi pred njimi v daljavi kakih 300 do 400 korakov nov sovražnik — velik, rdečkastorjav lisjak z dolgim košatim repom. Živali se očitno ni nič kaj mudilo iz nevarne okolice, dasiravno so kroglice brencale in živžgale po ozračju. Malomarno se je ozirala, kakor bi preudarjala, kam bi jo ubrala. Takrat pa ga uzro vojak. Par zaporednih gostih strelav in lisjak se nekako sumljivo zažene in spoddakne, a samo za hip, kajti čez trenutek je bil zopet na nogah ter se spustil v beg. Zopet je zaživžgalo par krogel in lisjak se je vnovič in zadnjič zvrnil. Svojo predznost na bojnem polju je plačal s smrtjo. V tem pa pride povelje, ki je odvedlo dotični lovski roj v stran in lisjak je ostal sredi poljane, če ga ni kdo drugi pobral. Lovec-reservnik, ki je bil pri tem dogodku udeležen, je na koncu svojega pripovedovanja vzdihnil in dejal: Samo tiste lepe kože mi je še danes žal!

Nesreča z dinamično patrono. V okolici Orteneka se je neko 15 let staro dekle igralo z dinamično patrono, ki jo je dobilo v miznici. Vzela je iglo ter z njo brskala po patroni. Nankrat se patrona vžge pri čemur je eksplozija deklici odtrgala 4 prste na roki ter jo tudi po obrazu tako poškodovala, da je eno oko izteklo. Težko poškodovano dekle so prepe-ljali v bolnico.

Od gradbe belokranjske železnice. V zadnjem času je delo na celi progji zelo napredovalo. Tudi na doslej najbolj zaostalem prvem oddelku Novo mesto-Laze se opaža očitven napredek. Od postaje Kandija nazgor proti Rupr v rhu je zgornja zgradba v toliko napredovala, da polagajo že tračnice, oziroma so do 4 km že položene. Eden največjih nasipov v tem oddelku, v gozdu v bližini znane Mrvarjeve gostilne na Hribu, je do malega že dogotovljen. Na postaji Kandija napeljujejo vodovod, ker bodo vodo že zdaj rabili pri stroju za prevažanje materiala. Bržkotne že ta teden bo dovršeno tudi delo kamnitega podstavka za železniški most na desnem bregu Krke. Napredek se kaže tudi pri delu razširjenja novomeškega kolodvora. Kurilnica je v glavnem že gotova. Veliki nasip med sedanjim iztočiščem dolenske železnice in novomeškim predorom dobiva čimdalje izrazitejši obliko. Parabit bodo morali še več materiala s Kapitelskega hriba kakor se je prvotno mislilo. Tudi na novomeški postaji se urejuje dosedanj tir novi razširjeni progji primerno. Na kesonu sredi Krke so morali preurediti srednji podstavek, katerega so primerno povišali. Zunanji železni obod kesona so zdaj tudi že odstranili, tako, da je ostalo le še spodnje železno obodje, ki sploh ostane v vodi. Novomeški predor bo te dni najbrže tudi v notranjem popolnoma dovršen. V četrtek dopoldne so napravili več močnih razstrelb. V krakem bodo začeli s pripravami za železni most. Po splošnem mnenju se za 1. maja 1914. določena otvoritev ne bo zakasnela, vsaj za toliko časa ne, kakor se je še pred dvema mesecema mislilo.

Sleparija s čudežno Johanco iz Vodice. Predvčerajšnjem zjutraj okoli 5. ure je prišla pred hotel pri »Slovu« mlada, slabotna, kmetsko oblačena, z ruto pokrita ženska. Najela si je izvoščka, voznika podjetnika Planinška, ki ima svoj hlev v Cerkvni ulici. Izvoščku je naročila, naj jo pelje v mestno klavnico, kjer ima strica, katerega hoče obiskati. Izvošček jo ni poznal in jo je peljal na klavnico. Tam je dobila steklenico, ki drži približno pol litra, tečeje krvi, od teleta, ki so ga slučajno preje zaklali, kot se prične klanje živine. Napolnjeno steklenico je vzela sabo in rekla izvoščku in dotičnemu mesarju, da rabi kri za klobase, ker obhajajo ta dan pri nji doma »ofcet«. Izvošček jo je pripeljal nazaj pred »Slova«, kjer je izstopila in odšla po Dunajski cesti. Ko je ženska odšla, je povedal izvošček, da se mu zdi čudno, da je ta ženska preje rekla, da gre v klavnico obiskat strica, v resnici pa je kupila tam kri, in rekla, da jo rabi za klobase. Izvošček Ažman, ki je bil zraven, mu je povedal, da je vozil Johanco, svetnico iz Vodice. On jo pozna, ker je bil že 4krat v Vodicih, kamor je peljal radovedne ljudi k svetnici. — S tem je pojasnjeno zakaj v sobi svetnice in posebno njena čudežna postelja tako smrdi. O tem smradu smo že pisali v »Narodu«. Vzrok je, da rabi staro kri in zato večkrat vlada tam tak smrad, da ne smejo nikogar pustiti v njeno sobo. Takrat je zamaknjena. To potrjuje že omenjena izvoščka in še tudi nekaj drugih izvoščkov, ter hoteski sluga pri »Slovu«, znan pod imenom Francelj, ki je bil tisto jutro tudi navzoč, ko je najela Johanca voz. Na klavnici vedo, da je bila tam in kupila kri. Za izvoščka je plačala 2 kroni. Na klavnici je govorila s hlapcem Martinom in s služkinjo Lumbarjevo.

Odlikovani gasilci v Novem mestu. Novomeška požarna bramba je za 25letno zvesto službovanje treh društvenih članov, gg. Jožef Jerele, Ivan Mirtič in Ivan Recelj (izvošček iz Kandije) priredila slavnost, pri kateri so se omenjenim članom podelile svetnice. Prvim dvema je tudi novomeška občina podarila zlatnike po deset kron.

V službi se ponesrečil. Včeraj dopoldne se je uslužbenec okrajne bolniške blagajne Juri Brozovič po Zeleni jami peljal v službi s kolesom. Padel je tako nesrečno, da se je na nogi poškodoval in ni mogel več peš naprej. Telefonirali so po izvoščka, da ga je prepeljal domov.

Kinematograf »Ideal«. Krasna drama »Razkrinkan« in pa Nordisk Co. veseloigra »Pompador« predvajata se danes zadnjič. — Jutri velezanimiva detektivska drama »Kdo je storilec«. V sredo prične se predvajati krasen film »Benečanske sanje«. Ta film nadkriljuje vse dosedaj pokazane na svoji krasoti, umetniški igri in sceneriji. Predvajal se bo pri vseh predstavah.

Ako vam je drago zdravje, čitajte današnji Lysoformov inserat in zahtevajte zanimivo knjigo »Kaj je higijena« gratis od kemika Hubmana, Dunaj XX. Petraschgasse 4.

Naslovi dijaških stanovanj se dobe v upravnistvu »Slov. Naroda« v Narodni tiskarni.

Društvena naznanila.

Telovadno društvo Sokol v Stanpanju vasi naznanja, da naredi dne 21. septembra t. l. ob 6. zjutraj svoj pešizlet čez Jance v Litijo, ter vabi vse člane in prijatelje Sokola, da se v obilnem številu tega izleta udeležijo. Natančni dnevni red se naznani jutri.

Kolesarska dirka. V nedeljo 14. priredi kolesarsko društvo »Ilirija« dirko za klubovo prvenstvo po državni cesti iz Ljubljane v Logatec in nazaj, in sicer v času od 2. do pol 6. popoldne. Da se izogne neprilikom ali pa celo nesrečam, se občinstvo, osobito pa vozniki opozarjajo, da se natančno ravnajo po predpisih cestnega zakona. (Hoja, vožnja po levi strani, prehitavanje na desno). Prireditelj so preskrbeli zadostno število rediteljev, ki bodo na vseh važnih križiščih in ovinkih pazili na red.

Izpred sodišča.

Poneverba na pošti. Svoječasno smo poročali, da so zaprlj v Solnogradu poštarja iz Piesendorfa, Franca Frankensteinerja, ker je poneveril večjo vsoto uradnega denarja. Preiskava je dognala, da si je pridržal Frankensteiner v teku dveh let skupno vsoto 16.500 kron. Goljuf je na ta način, da ni vknjižil 120 poštnih položnic, marveč si je pridržal denar za se. Ravnal pa je zelo previdno. Shranil si je položnice, in če je kaka stranka reklamirala pošiljatev, je takoj odposlal originalno položnico in

denar, katerega je dobil na ta način, da je zopet skrtil kako položnico. Vse opominjalne karte pa je uničil. — Končno je naraslo število oškodovanih strank tako, da ni mogel več prikriti svoje goljufije. Tudi poneverjena vsota je tako narasla, da je ni mogel nič več nadomestiti, ker ni imel toliko denarja niti v poštni blagajni. Frankensteiner je v preskavi vse priznal. V istem smislu je izpovedal tudi pri obravnavi, ki se je vršila pred solnograško poroto. Porotniki so njegovo krivdo soglasno potrdili in sodišče ga je obsodilo na 18 mesecev poostrene ječe.

Razne stvari.

* Grofica Tarnowska. Iz Pariza poročajo: Privatno poročajo, da je italijanski justični minister obljubil, da izpusti grofico Tarnowsko pod pogojem, da se ne bo izvedelo v javnosti, kje da prebiva, in da ne bo obelodanila kakih intervjuov ali kaj podobnega.

* Thaw zopet aretiran. Iz New Yorka poročajo: Thaw se je, ko so ga kanadske oblasti na ameriški meji izpustile, z nekaterimi žurnalisti v avtomobilu peljal skozi državo Vermont. V šoli v Celbrookku so ga ameriške oblasti prijele.

* Na smrt obsojen. Iz Inomosta poročajo: Porotno sodišče v Roveretu je na smrt obsodilo delavca Rudolfa Omezzolija iz Rive, ki je svojega tovariša Parisija umoril in oropal.

* Samomor spiona. Iz Rovereta poročajo: V hotelu »Dolomiti« v Pian della Fugaccia se je privatni uradnik Anton Rambello iz Schia z britovijo prerezal vrat. Govori se, da je bil špion v prospeh Avstrije in da se je sestel z nekimi avstrijskim častnikom onstran meje. Samomor je izvršil iz kesja.

* Eksplozija. Iz Lvova poročajo: V ponedeljek se je dogodila v tukajšnji pirotehnični tovarni Rutkowski močna eksplozija. Tovarniško poslopje je bilo deloma razrušeno, Rutkowski in en pomočnik sta bila težko poškodovana, neki drugi pomočnik je bil takoj mrtev.

* Čudež. Novopečen kaplan je imel svojo prvo pridigo. Kot tvarino si je izbral čudež o nasičenju množice ljudi s petimi kruhi in par ribami. Toda zagovoril se je in rekel, da je bilo pet oseb nasičenih s tisoči hlebi kruha in z več tisoč rib. »S tisočič?« so se v duhu vpraševali verniki in eden izmed njih je skoraj na glas zašepetal: »To bi tudi jaz storil!« Novopečen kaplan se je delal, kakor da ni ničesar ne slišal, toda drugo nedeljo je zopet govoril o tem čudežu, toda zdaj se ni zaogovoril. Nato pa je prekinil pridigo ter vprašal prvega vernika, ki je stal pod prižnico: »Ali bi ti to tudi storil?« — »Da, častiti!« — »Hm, toda kako bi to storil?« — »Pomagal bi si z onim, kar je ostalo prejšnjo nedeljo.«

* Svatba v avtomobilu. Kronika čudnih porok v Ameriki je bila te dni obogatena s poroko Winifielda Burrova Siftona z gospo Jeanno Donaldson Kirwanovo. Mladi par se je dal namreč poročiti v — avtomobilu na ulici ob svitu polulčnih svetilk. Nevesta, hči umrlega podpredsednika železnice »Eric«, je navzlic svoji mladosti — stara je namreč še le dvajset let — že izkusila v sklepanju ekscentričnih porok, kajti že leta 1910. je pobegnila svoji materi s potovanja v Anglijo nazaj v Ameriko, kjer se je kar nanaglomala poročila s kanadskim častnikom, ki je bil ravnatelj »star« kakor njegova nevesta, namreč 18 let. Toda poroko so proglasili za neveljavno in tedaj se je začela mlada »vdova« ogledovati po drugem ženinu. Svatbena gostinja pred poroko z drugim možem je obstojala iz ledove čokolade. Nato sta sedla ženin in nevesta v avtomobil ter se odpeljala v Milburne, kjer je ženin imel do duhovnikovega prihoda toliko časa, da je kupil šopek, tako, da je bila svatba na cesti vendarle nekako svečanostna.

* Iz ruskega humorja. Ivan Jefremovič Volchimim, edini sinček bogatega veleposestnika, je bil abiturient na gimnaziji v Smolenskem. Bil je ravno pred maturo, toda vedel je prav gotovo, da jo ne bo izdelal. Ni znal popolnoma nič. Stari Volchimim je prišel v Smolensko, da se posvetuje z ravnateljem. »Eh,« ga je tolažil ravnatelj, »vsaj bo napravil maturo.« »Ne napravi je!« je majal z glavno oče. »Vem, da je ne napravi, vsaj ne zna ničesar.« — »Napravi, Jefreme Ivanovič, napravi.« — »Ne napravi!« — »Torej pa stavite! Za tisoč rubljev!« In stavil je. Ivan Jefremovič je slučajno napravil maturo in batjuška Jefrem Ivanovič je moral kot pošten človek takoj plačati svojo izgubljeno stavo.

* Kinematograf in popl. Ali smajo popi obiskovati kinematograf? Ruski sinod je pred nedavnim razrešil to vprašanje negativno. Saratovski škof Aleksij je degradiral nekega

popa svoje škofije ker je obiskal kinematograf. Razentega pa ga je še obsodil na dva meseca v samostan. *** Železniška nesreča.** Iz Tiflisa poročajo: Blizu postaje Bibak se je pretrgal vojaški vlak. Več vozov je bilo razbitih. Trije vojniki so bili težko, šest vojakov pa lahko ranjenih. *** Roparski umor.** Iz Klanstala poročajo: Predvčerajšnjim so našli gostilničarja Schröderja v Braunlage v njegovi gostilni ustreljenega in oropanega. Dva mlada človeka, ki sta sumljiva kot storilca, sta zbežala v Osterode, kjer sta se hotela preobleči. Ko sta se tam pogajala z nekimi trgovcem, je prišla policija, ki sta jo osumljenca sprejela s strelji iz revolverja. En delavec je bil usmrčen, en policist pa ranjen. Enega morilca so prijeli, drugi pa se je zabarikadiriral ter streljal na policijo. Zažgali so žeplo, da s tem preženejo morilca iz hiše. Ko se je pokazal pri oknu, ga je neki policist ustrelil.

Telefonska in brzojavna poročila.

Avdijenca.

Dunaj, 12. septembra. Cesar je sprejel včeraj ob 11. dopoldne vojnega ministra Krobotina v enourni avdijenca.

Berchtold?

Dunaj, 12. septembra. »Fremdenblatt« dementira vesti, da hoče zunanji minister grof Berchtold demisijsionirati.

Novo vojaške predloge.

Dunaj, 12. septembra. Podučeni krogi trde, da so bile številne avdijenca ministrov pri cesarju v zvezi z rešitvijo novih finančnih predlog. Vojaški krogi in krona polagajo izredno važnost na to, da se pogajanja čim bolj pospešijo in se vojaške predloge sprejmejo že v prihodnjem zasedanju delegacij.

Gališka vprašanja.

Dunaj, 12. septembra. Načelnik Poljskega kluba dr. Leo je imel včeraj dopolne daljši razgovor z načelnikom rusinskega kluba, dr. Lewyckim. Konferenca se je bavila s podporami in s poljsko-rusinskimi pogajanjimi glede volilne reforme. Jutri se bosta zglasila oba načelnika pri ministrskem predsedniku gosp. grotu Stürgkhu.

Hochenburger v Pragi.

Praga, 12. septembra. Justični minister Hochenburger je včeraj inšpiciral praška sodišča.

Praga, 12. septembra. Snoči je imela narodno-socijalna stranka shod. Po shodu je slo več sto zborovalcev v sprevedu do hotela Blauer Stern, kjer je ložiral justični minister Hochenburger. Pred hotelom je množica del časa burno demonstrirala, dokler ni prišla policija in demonstrante razgnala.

Literarni urad zunanjega ministristva.

Budimpešta, 12. septembra. Šef literarnega urada v zunanjem ministristvu Koloman pl. Kapia se vrne po svojem dvamesečnem dopustu na svoje mesto, da odda vodstvo svojih poslov svojemju dosedanjemu namestniku sekcijškemu svetniku pl. Montlongu. Za namestnika šefa bo imenovan dvorni tajnik v zunanjem ministristvu Praznovszky ki je deloval do sedaj v oddelku sekcijškega načelnika grofa Wickenburga. Kakor se zatrjuje vstopi v literarni urad še tretja moč, in sicer se govori, da dobi to mesto konzul de Potere.

Andrassyjeva stranka.

Budimpešta, 12. septembra. Andrassyjeva stranka, ki naj se ustanovi v četrtek, je sprejela v svoj program žensko volilno pravico. Ženske naj dobe volilno pravico v municipalne odseke in v reprezentance mest.

Bosna.

Sarajevo, 12. septembra. V sredo so imeli hrvaški poslanci, člani bivše Udruge, med njimi tudi virilist knezoškof Stadler in škof Sarič, sejo, v kateri so sklenili, da poslanci Udruge ne smejo prej pristopiti delavnici večini sabora, dokler vlada ne da zadoščenja za to, da je prepovedala ustanovitev stranke prava. V principu pa je Udruga za skupno delo vseh treh konfesij, če se zbrisejo iz programa one točke, ki bi se dale razlagati tako, da prejudicirajo hrvaškemu državnemu pravu. Sedanjih hrvaških klub v saboru naj se pretvori v saborski klub stranke prava.

Poljaki na Nemškem.

Poznanj, 12. septembra. Poljske organizacije in poljska društva bojkotirajo poljski bazar, čigar načelnik je dal dekorirati hišo povodom prihoda nemškega cesarja. Deset Poljakov je bila odpuščenih iz državne službe, ker so glasovali proti naročilu svojih šefov za poljske kandidate v občinski svet.

Ruski ministrski predsednik.

Petrograd, 12. septembra. »Den« priobčuje vest, da bo ruski ministrski predsednik z novim letom odstopil. Kokovcev pride ali kot veleposlanik v Berlin ali v Pariz, ali pa dobi »v birokratičnem oziru izredno službo«. Za ministrskega predsednika bo imenovan ali Goremykin ali Krivošejn.

Japonska in Kitajska.

Tokio, 12. septembra. V nekem gledališču v Tokiju se je vršil velik shod, ki je zahteval, da se mongolsko in mandžursko vprašanje reši z orožjem. Listi zahtevajo, da naj pošlje japonska vlada na Kitajsko vojaštvo, ali pa naj sedanjji kabinet demisijsionira. Pripravljajo se velike protivladne demonstracije.

Tokio, 12. septembra. Japonci so izkrcali v varstvo svojih trgovin v Nankingu vojaštvo.

Tokio, 12. septembra. Tu je izvršil neki mlad mož samomor ter se obdoljuje v nekem pismu umora na ravnatelja zunanjega ministristva Abéja.

Peking, 12. septembra. Japonska vlada je izročila Kitajski noto, v koji v obliki ultimata zahteva opravičenje kitajske vlade in odškodnino za v Nankingu umorjene Japonce in ostro kazen za storilce. Kitajska mora te japonske predloge nemudoma sprejeti, sicer si poišče Japonska sama zadoščenje.

Dogodki na Balkanu.

Bolgarsko-turška pogajanja.

Carigrad, 12. septembra. Ker bolgarski delegati še niso dobili inštrukcij svoje vlade, se je morala za včeraj napovedana oficijozna seja preložiti na soboto.

Sofija, 12. septembra. Na kompetentnem mestu se zatrjuje, da je sklenil včerajšnji ministrski svet naročiti bolgarskim delegatom v Carigradu, da naj vztrajajo pri svoji zahtevi po Lozengradu.

Sofija, 12. septembra. Politični krogi zatrjujejo, da je bolgarska vlada naročila svojim zastopnikom pri velesilah, da naj urgirajo pri kabineti podpora za bolgarske zahteve, ker se je pokazala Turčija do sedaj še popolnoma neizprosnna. Bolgarski krogi upajo, da bodo velesile ugodile bolgarski prošnji.

Berolin, 12. septembra. »Morgenpost« poroča iz Carigrada, da se vrše med Savovom in Talaat begom pogajanja za bolgarsko-turško deložnivo in oženzivo zvezo, katere podlaga je baže že od obeh vlad odobrena. Podrobnosti so seveda tajne, gotovo pa je, da temelji zveza na določbah, po katerih obljublja Bolgarska Turčiji Dedeagac, če ji Turčija pomaga dobiti Solun ali Kavalo s tem, da skrbi za močno mornarico.

Sofija, 12. septembra. Bolgarska brzojavna agencija zatrjuje, da so vesti nemških listov o intervjuih s Savovom in Načevičem neresnične. Tudi ni res, da bi bila Bolgarska pripravljena prepustiti Turčiji Odrin in Lozengrada, če ji pomaga osvojiti Kavalo.

Uporni bolgarski vojaki.

Budimpešta, 12. septembra. Iz Sofije poročajo, da so bolgarski vojaki, ki so bili pred tremi tedni uvaigonirani 36 ur na kolodvoru v Sofiji, krvavo pretepli novoimenovane ga poveljnika sofijske divizije, generala Silovskega. General leži še danes.

Turški dreadnought.

London, 12. septembra. Turška vlada je plačala predvčerajšnjem 114.000 turških funtov, kot delno plačilo za dreadnought »Resadich«, ki se gradi v Barowu.

Kolera na Romunskem.

Bukarešta, 12. septembra. Ker se vsled karantene nad četami demobilizacija zakasnjuje, se zatrjuje, da je pričakovati dekreta justičnega ministristva, ki odloga demobilizacijo za en mesec.

Albanski roparji.

Skader, 12. septembra. Iz Podgorice poročajo, da so videli v noči na 6. t. m. na gorah velikanski plamen. Požar je izbruhnil v taborišču Malisorov ter napravil velikansko škodo. Pri rešilni akciji sta se dva Malisora tako opekla, da sta prihodnji dan umrla. Albanci seveda dolže Črnogorce, da so zaneli ogenj, kar se pa ne da dokazati. Malisori so streljali tudi na neko črnogorsko mejno stražo ter ustrelili 4 Črnogorce, ranili pa 2.

Grki in Italijani na Rodosu.

Rim, 12. septembra. General Ameglio je izgnal bivšega župana v Rodosu in štiri grške veljake, ker so delali grško propagando. General je izjavil grškemu konzulu, da bo nadaljeval z izgoni, če filhelenska propaganda ne oreneha

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Ne mislim tajiti,

da je voznja z avtomobilom, aeroplanom, bobsleighom, smučmi, ali kakor se že koli zovejo, živčna kopel. Trdim pa tudi, da imajo vsi ti športi močno zvišano nagibanje k prehlajenju. Prav zato rabim vedno Fayeve pristne sodenice. V avtomobilu, pri zimskem športu vselej si od časa do časa razpustim v ustih mineralno pastilo — Fayevo sodenico — in se le potem imam popoln užitek, ker vem, da se ne prehladim. Fayeve sodenice stanejo K 1'25, varuje se pa ponaredb. Posebno znamenje: ime Fay in bel kontrolni pas z uradnim posvedočilom županskega urada kopalnišče Soden ob T.

Razumite neskončno pomembnost posebnega načina učinkovanja Odola. Med tem ko druga negovala za usta in zobe, kolikor za vsakdanje negovanje zob prihajajo v poštev, učinkujejo samo malo sekund med čiščenjem ust, učinkuje Odol še na ure potem, ko smo si osnažili zobe. Ta prav posebni trajni učinek Odola še cele ure zadržuje oziroma zatira zobe razdirajoče procese kisanja in gnitja.

Zahvala.

Za vse ljubeznive dokaze blagega sočutja, ob smrti naše nepozabne hčere, sestre in matere, gospe **Mici Podkrajšekove roj. Kastelic** inženirjeve soproge

zlasti pa za častno spremstvo na zadnji poti in za lepe vence izrekamo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo. 3272

V Kandiji, 10. septembra 1913.

Zalujoča rodbina Kastelic.

Borzna poročila.

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi danajske borze 12. septembra 1913.

Valuta	Denar	Diagonva
4% mejeva renta	81.75	81.95
4-2% srebrna renta	85.70	8-90
4% avstr. krona renta	82—	82.20
4% ogr.	81.35	81.55
4% kranjsko čeženo posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	84.50	85.50

Srečke	450—	460—
Srečke iz l. 1860 1/2	670—	—
„ „ 1864	293—	303—
„ „ 1868	279—	289—
„ zemejske l. izdaje	249.90	259.90
„ „ II.	234—	242—
„ oerske hipotečne	478—	488—
„ avstr. kredtne	474—	484—
„ ljubljanske	65.50	69.50
„ avstr. rdeč. križa	54—	58—
„ ogr.	33.40	37.40
„ bazilika	27.90	31.90
„ turške	234.50	237.50

Valuta	415—	420—
Ljubljanske kreditne banke	628.25	629.25
Avstr. kreditnega zavoda	521.25	522.25
Dunajske bančne družbe	130.40	131.40
Južne železnice	704.75	705.75
Državne železnice	921.25	922.25
Alpine-Montan	348—	351—
Češke sladkorne družbe	269.75	270.75
Zivnostenske banke	—	—

Valuta	11.44	11.48
Ceklni	118.10	118.40
Marki	95.65	95.80
Franki	94—	94.25
Lire	254—	255—
Rublji	—	—

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 12. septembra 1913.

Termin.

Pšenica za oktober 1913.	za 50 kg	10.85
Pšenica za april 1914.	za 50 kg	11.54
Rž za oktober 1913.	za 50 kg	8.05
Oves za oktober 1913.	za 50 kg	8.65
Koruzna za maj 1914.	za 50 kg	7.53

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 Srednji zračni tlak 736 mm

sept.	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
11.	2. pop. 9. zv.	737.4 738.4	18.0 11.7	sr. j. v. h. sl. zhan.	jasno
12.	7. zj.	737.5	6.9	sl. jvzh.	megla

Srednja včerajšnja temperatura 12.8°, norm. 15.5°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Izjava.

Prosim g. Karla Omerzu, učitelja v Trbovljah, odpuščanja radi žalitev, dne 21. julija v gostilni g. Katarine Vidmajer, jih obžalujem, plačam vse stroške in se zahvaljujem za odstop od tožbe. 3268

Franc Plavšak.

Sprejmeta se 3266

2 dijaka ali dve dijakinji na hrano in stanovanje.
Bleiweisova cesta št. 18, visoko pritličje.

2 dijaka

se sprejmeta k boljši družini.

Kje, pove upravnštvo »Slovenskega Naroda«. 3271

Iščem večšega, samostalnega

urarskega pomočnika

ob povoljnih pogojih za takoj **Vjekoslav Sinčić, urar in zlatar, Matulje, Istra.** 3213

Kupi se majhna, že rabljena

blagajna

»National Register«, kakor tudi blagajna »Wertheim« in ciklostil. Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 3261

Prodajalka

izučena v papirni stroki 3219

se sprejme pri tvrdki **Goričar & Leskovšek v Celju.**

Učenka

12—14 let stara 3262

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom **Ivan Trampuš, Metlika.**

Kavarna „Central“

Od dne 2. septembra naprej

vsak večer 3077

KONCERT

nanovo pridobljenega slovitega

elitnega damskega orkestra

(kapelnica Jerica Borancke.)

Začetek ob 1/2 10. uri. Vstop prost.

Vso noč odprto.

Sestanek tujcev!

Svoji k svojim!

Zastonj

dobi vsak 1 ploščo in 200 igel, ako naenkrat naroči 6 plošč. :: roči 6 plošč. ::

: Zastonj :

dobi vsakdo 1 album in 200 igel, ako naenkrat naroči 10 plošč.

Gramofoni že od 21 K naprej

Avtomati že od 80 K naprej

udi na prav primerne mesečne obroke.

Posebno ugodni nakup za gg. gostilničarje.

Vsa popravila gramofonov izvršujem v svoji

astni delavnici točno in solidno. — Glavni zastopnik največjih tvornic, kakor znamke

Angel Zonophon, Favorite, Odeon, Jumbo idr.

Preprodajalci dobijo popust.

Zahtevajte cenik, pošljem ga zastonj.

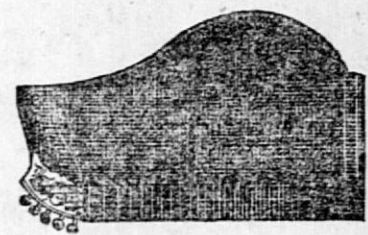
Fr. P. Zajec

Ljubljana, Stari trg 9.

Sprejme se potnik

za Ljubljano, 3138

za moško in žensko krojaštvo. Prednost imajo krojači in tisti, ki so že potovali za kaj podobnega. Zasluzek 10-20 K na dan. Kje, pove upr. »Slov. Nar.«.

Učitelj

nekdanji učenec prof. Umlaufov na Dunaju poučuje igranje na citre.

Pri pridni vaji uspeh gotov. Več se izve v Ljubljani, **Gojzova cesta 9, pritličje, desno.** 3253

Kranjske

klobase

po 20 in 40 vin. komad, najboljše vrste razpošilja po povzetju od 10 K naprej, pri večjih naročilih poštne prosto in prodaja vsako sredo in soboto na trgu v Ljubljani 3255

Jos. Primc, gostilničar in izdelovatelj klobas, Selo št. 23 pri Ljubljani.

Uradnikom

aktivnim vseh kategorij 2264

profesorjem in učiteljem

katerih neobremenjena služnina znaša najmanjše K 2300— na leto, dalje

penzionistom

ki imajo vsaj K 1400— pokojnine, dovoljuje

posojila

na podlagi življenjskega zavarovanja, proti zaznambi na služnino, oziroma pokojnino na prvem mestu in proti primernemu poročtvu pod najugodnejšimi pogoji na 5—30-letno amortizacijsko dobo

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi. Podrobna pojasnila daje brezplačno „Generalni zastop banke „Slavija“ v Ljubljani“.

Prodajalka

se sprejme 3211

v večjo galanterijsko trgovino v Ljubljani.

Ozira se le na prvo moč te stroke.

Ponudbe na poštini predal „št. 84.“

Stanovanje v Sp. Šiški

obstoječe iz 2 sob z vsemi pripadki se z novembrom 1913 odda.

Istotam se oddajo takoj ali pa po dogovoru

velike kleti za vinsko trgovino.

Naprodaj je tudi velika krasna

lončena peč

zelo prikladna za gostilne in peke na deželi.

Več se poizve v kavarni v Sp. Šiški, **Gelovska cesta 77.** 3232

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

Narodna knjigarna
v Ljubljani

ima v zalogi lepo zbirko

HRVAŠKIN KNJIG

ki jih prodaja
antikvarično
po izredno nizkih cenah.

Priporoča se

ANTON ŠARC

trgovina s perilom, pralnica in likalnica

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

št. 20.089.

RAZGLAS.

3270

V smislu § 53. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana daje podpisani mestni magistrat javno na znanje, da so

računski sklepi za leto 1912

in sicer:

1. mestnega zaklada,
2. ubožnega zaklada,
3. zaklada meščanske imovine,
4. ustanovnega zaklada,
5. mestnega loterijskega posojila,
6. mestnega vodovoda,
7. mestne klavnice,
8. mestne elektrarne in
9. mestne zastavljalnice

dogotovljeni, ter bodo 14 dni, to je od 14. do 27. septembra t. l. v prostorih mestnega knjigovodstva razgrnjeni občanom na vpogled, da zamore vsakdo navesti svoje opazke o njih.

O pravočasno vloženi ugovorih bode razsojal občinski svet.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 11. septembra 1913.

Prevara ali sugestija?

Občinstvu že več let ponujajo ustne vode, prav lepo parfimirane. Občinstvo jih rabi in označuje za prav dobre, ker imajo prav dober okus, ne da bi premislilo, ako imajo tudi kako zdravilno vrednost. Ako bi o tem premisljevalo, bi ne polagalo glavne vrednosti na okus, nego na razkužujoče sestavine. — Tudi ni vse eno, ako ustna voda neprijetni vonj prekrije, ali če ga resnično odstrani. Dobra in učinkovita ustna voda naj ne parfimiramo, nego naj tudi vse snovi kisanja in nalezenja uniči, neprijetni vonj odstrani in vendar osvežuje.

Po teh načelih je sestavljen **lysoform s poprovo meto.**

Lysoform s poprovo meto po znanstvenih raziskavah tudi doslej kot najboljša ustna voda po učinku šestkrat prekaša. Beli zob! Ker za kazarec ustne vode rabimo samo 10 kapljic lysoforma s poprovo meto, izhajamo z eno pršno steklenico polne tri mesece. Iredno ceno in izdatno.

Originalna pršna steklenica lysoforma s poprovo meto stane K 1-60 po vseh lekarnah in drogerijah.

Zanimivo knjigo »Kaj je higijena?« Vam pošljem gratis und franko, A. C. Hubmann, referent Lysoformwerke, Dunaj XX Petraschgasse 4.

Redka prilika!

Zaradi opustitve hotela „Car Avstrijski“ v Zagrebu se prodaja po izredno nizki ceni

vsa hotelska oprava in sicer od 55 sob, n. pr. pohištvo, posteljina in perilo, prave žimnice, preproge, zastorji itd.

Vse v dobrem, zajamčeno čistem stanju. Pismena vprašanja na **Tobija Rosenberg, Zagreb, Vlaška ulica 69.** Vprašanja zaradi ogledanja vsak dan v hotelu, soba št. 10. 3256

Use

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

so v predpisani izdaji vedno in v veliki izbiri v

knjigarni in trgovini z muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

za dobiti. — Sezname šolskih knjig se oddajajo zastonj.

3171

Avstr. amerikan.

zaloge čevljev

Prešernova ul. 52.

12.50

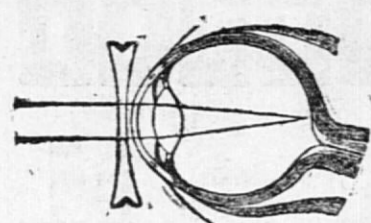
16.50

Naši čevlji po kakovosti, priložnosti in eleganci, prekose vsako konkurenco.

Zaloga slovitih „PALMA“ gumijevih podpetnikov.

Optik in specialist.

LJUBLJANA,

Aparati, poljska kukala,
daljnogledi.Pogrešno navadno steklo
za očala. 2688**K. JURMAN**

Optični zavod z električnim obratom.

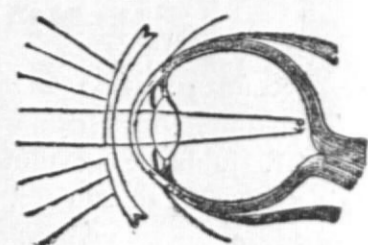

Optik in specialist.

Selenburgova ulica št. 4.

Za prvovrstno optiko se jamči.

Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Pravilna lega plošč, brušenih
po sistemu Perpha.

Šolske knjige

za vse šole

v najnovejših predpisanih izdajah ter

vse šolske potrebščine

v najboljši kakovosti priporoča po zmernih cenah

L. Schwentner

Ljubljana, Prešernova ulica 3 (poslopje „Mestne hranilnice“).

3140

MLEKARJA

ki se dobro razume na pastiliziranje
mleka na parni kotel**se takoj sprejme.**Ponudbe pod „Mlekar/3233“ na upr.
»Slovenskega Naroda«.

Resna ženitna ponudba!

Trgovec star 27 let, z lepo, dobro
idočo trgovino, se želi tem potom
seznaniti s simpatično gospodično,
vdova ni izključena, brez otrok, ne
čez 25 let stara, ki ima veselje do
trgovine in pribl. 10—15.000 K pre-
moženja. — Cenjene ponudbe s sliko,
ki se diskretno vrne, se vpošlje do
16. sept. pod „Oktober 1913“ 3225
na upr. „Slov. Naroda“.

3225

Vizitnice v elegantni obliki priporoča
Narodna tiskarna.

Glasbena Matica v Ljubljani.

Vpisovanje v glasbeno šolo:

v soboto 13., v ponedeljek 15., v torek 16., v sredo
17. septembra dopoldne od 9. do 12., popoldne od
3. do 5. ure in v nedeljo, 14. septembra dopoldne
od 10. do 12. ure.

To slovensko glasbeno vzgojevališče podaja učencem umetniško-glasbeno
izobrazbo v klavirju in vijolini od prvega začetka do popolne konservatorijske
in koncertne višine; v violi, violončelu, kontrabasu, flavti, oboi, klarinetu, fa-
gotu, trobenti, rogu in pozavni do dostojne usposobljenosti za sodelovanje v
orkestru; v solopetju od začetka do operne in koncertne višine in v vseh
znanstveno-teoretičnih vedah t. j. v glasbeni teoriji, harmoniji, kontrapunktu in
eventualno kompoziciji in glasbeni zgodovini popolna izobrazba za razumevanje
skladb in predpogoje za skladanje, dirigiranje, pevovodstvo, kapelništvo itd.

Zavod stoji pod artističnim vodstvom g. koncertnega vodje **M. Hubada**
in pod administrativnim vodstvom g. šol. ravnatelja **Frana Gerbiča**.

Na zavodu poučuje **13 glasbenih učiteljev**, med temi: Fr. Gerbič,
M. Hubad, Jos. Vedral, Anton Trost, Klotilda Praprotnik, Jara Clumecka,
Josip Pavčič in drugi.

Natančnejši podatki so razvidni iz lepakov.

Odbor Glasbene Maticice.

ANGLO

zaloga čevljev

Anton Novak

Ljubljana,

Selenburgova ulica 7

zraven modne trgovine Magdič.

Za jesensko

sezono. :: ::

Priporoča novo došlo moderno obutev, katera je kljub nizkim cenam po
priležnosti in kvaliteti prve vrste in nadkriljuje vsako konkurenčno blago.

Ob pričetku šol

priporoča turdka

A. Lukič Ljubljana, Pred škofijo
šte. 19

svojo bogato zalogo
vsakovrstnih izgotovljenih
oblek za dečke in
deklince.

3241

Izvrstna rž

(Petkuser, Goljat in Ivanska rž)

se odda pri

graščini v Bistri.

Piše naj se za kup in za vzorce na
upravo graščine Bistra pri Borovnici.

3242

Šolske knjige

za ljudske in srednje šole,
učiteljske in licej, za obrtne
in strokovne šole

ima v najnovejših izdajah

v zalogi

„Narodna knjigarna“

v Ljubljani, Prešernova ulica 7.